

304

Rigsarkivet

0008

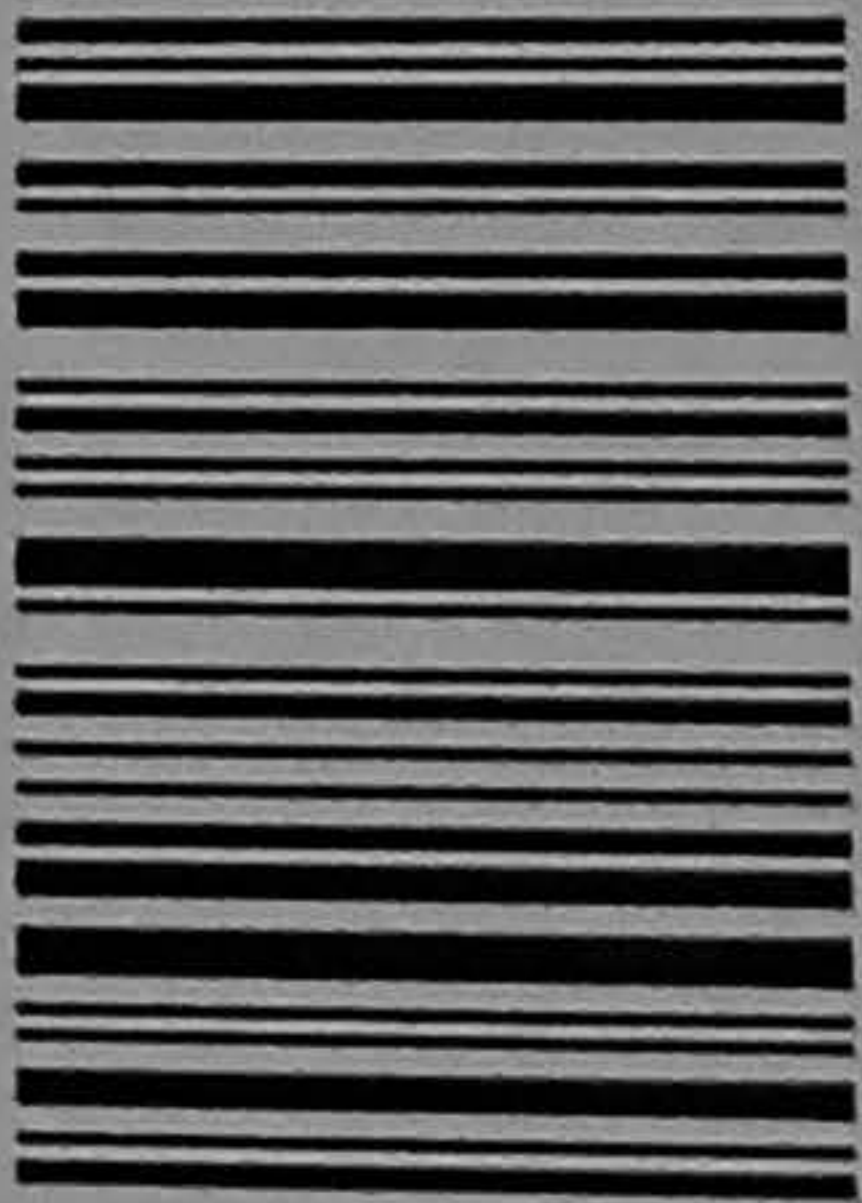
Forsvarskommandoen
Marinestaben

1934 - 1990

V. Diverse sager

Originalrapporter for
den 9. april med videre
1940 -
1945

V-13

8027719671

BERETNING

VEDRØRENDE

SØVÆRNETS FORHOLD
OMKRING DEN TYSKE BESÆTTELSE AF DANMARK
DEN 9. APRIL 1940

Lb. № 197

SØVÆRNSKOMMANDOENS BERETNING

VEDRØRENDE

SØVÆRNETS FORHOLD
OMKRING DEN TYSKE BESÆTTELSE AF DANMARK
DEN 9. APRIL 1940

SØVÆRNSKOMMANDOEN.

København, den 9. Maj 1940.

BERETNING

vedrørende

Søværnets Forhold omkring den tyske Besættelse af Danmark den 9. April 1940.

Som Indledning til nærværende foreløbige Beretning skal kort redegøres for de af Søværnet under den forløbne Sikringsperiode iværksatte Foranstaltninger til Betyggelse af Landets Neutralitet samt indtrufne Begivenheder af væsentlig sømilitær Betydning.

Ved de gennem en Aarrække foretagne strategiske og militær-politiske Overvejelser var de ansvarlige sømilitære Myndigheder kommet til den Anskuelse, at Danmark — ikke mindst efter den i 1933 paabegyndte voldsomme tyske Oprustning — afgjort laa indenfor tysk Magtomraade, og at man efter den stedfundne Udvikling ikke kunde forvente *umiddelbar* militær Støtte fra Vestmagterne under en eventuel Konflikt med Tyskland.

En nøgtern Vurdering maatte imidlertid ogsaa føre til den Opfattelse, at Tyskland — alle Forhold taget i Betragtning — maatte have en naturlig Interesse i, at dansk Omraade ikke blev inddraget som Krigsskueplads under en Konflikt, hvori Tyskland var inddraget, og at der — under Forudsætning af, at Landet viste Vilje og Evne til et effektivt Neutralitetsværn — derfor maatte foreligge en rimelig Mulighed for at bevare Neutraliteten.

At dette var i Overensstemmelse med tyske officielle Synspunkter, har man faaet bekræftet gennem forskellige autoritative tyske Udtalelser.

Saaledes udtalte Storadmiral Raeder i April 1939 til Chefen for Søværnskommandoens under dennes Ophold i Berlin, at han af Rigskansler Hitler var bemyndiget til at meddele, *at Tyskland ikke under nogen Omstændigheder paatænkte eller havde noget som helst Ønske om at krænke Danmarks Neutralitet.*

Udtalelser fra Chefen for Operationsafdelingen i den tyske Marineoverkommando gik i samme Retning:

Under en eventuel Krig med England havde Tyskland ingen som helst Grund til at frygte Operationer i større Stil mod danske Farvande eller Østersøen; *Tyskland var i saa Henseende fuldkommen rolig og var saavel strategisk, militært som handelspolitisk set kun og udelukkende interesseret i et neutralt Danmark.*

Under de herhjemme førte Forhandlinger forud for Vedtagelsen af de senere Aars Forsvarslove har den ansvarlige sømilitære Sagkundskab stærkt fremhævet, at man maatte raade over en til Formaalet og de særlige danske Forhold afpasset operationsduelig og kampkraftig Flaade m. v., og det er desuden blevet klart præciseret, at *Bevarelsen af Danmarks Neutralitet i sidste Instans ganske vilde bero paa, hvordan man udefra maatte vurdere Landets Evne og Vilje til i givet Tilfælde at gøre en betragtelig militær Indsats.*

Disse militære Synspunkter har imidlertid ikke fundet Anerkendelse hverken i Forsvarslovene af 1932 eller ved den tekniske Revision i 1937 af disse Love.

Med Hensyn til de Retningslinier, der fra Søværnskommandoens Side er fulgt til Gennemførelse af vort Lands Neutralitetspolitik, skal bemærkes, at disse til Stadighed har taget Sigte paa en saa effektiv Overvaagen af danske Farvande, som det til Raadighed værende Materiel og Personel har tilladt, saavel indenfor dansk territorialt Omraade som udenfor dette.

Alt har været sat ind paa, at der ikke med Rette kunde rettes Bebrejdelser mod Danmark for ikke efter Evne at have varetaget de Forpligtelser, der i neutralitetsmæssig Forstand naturligt maatte paahvile det.

Da de udenrigspolitiske Forhold i sidste Halvdel af August Maaned 1939 antog en truende Karakter, beordredes — den 24. August — de udrustede Flaadeenheder til København for at komplette Beholdninger og være klar til at modtage eller skifte Personel ved en eventuel Mobilisering eller Formering af Sikringsstyrke.

Endvidere blev i Maanedens Slutning de vigtigste Kystudkigsstationer etableret, og Personel til Mineskibe og Københavns Minespærringer blev genindkaldt.

Ved de tyske Hærstyrkers Overskridelse af polsk Grænse den 1. September blev der truffet Bestemmelse om at formere en Sikringsstyrke bestaaende af følgende Skibsmateriel:

- 1 Artilleriskib,
- 6 Torpedobaade af T-Klassen (ca. 300 Tons),
- 6 Minestrygningsfartøjer af S-Klassen (ca. 110 Tons),
- 7 Undervandsbaade,
- 4 Værksted-, Inspektions- og Opmaalingskibe og
- 3 Mineskibe og Minefartøjer.

I Løbet af 2. September var ovennævnte Materiel i Hovedsagen krigsberedt.

Ovenstaaende Materiel er efterhaanden, i den Udstrækning de personelle Forhold har gjort det muligt, blevet suppleret; saaledes i Slutningen af September med et Artilleriskib og i December Maaned med 3 Minestrygnings- eller Bevogtningsfartøjer.

Samme Dag som Sikringsstyrkens Formering bestemtes, blev der truffet Beslutning om Belægning med en reduceret Mobiliseringsbesætning — i alt ca. 800 Mand — af nedennævnte Forter og Værker:

- Kommandostationen Lynetten,
- Middelgrundsfort,
- Flakfort,
- Dragørfort,
- Kongelundsfort og
- Mosedebatteri.

Besætningerne til Kystdefensionen mødte i Løbet af samme Dags Aften og den paafølgende Dag. Medio Oktober blev Kystdefensionens Belægningsstyrke reduceret til ca. 600 Mand, og Kommandoen paa Kongelundsfort og Mosedebatteri blev strøget. Denne Reduktion blev foretaget dels for at frigøre fast Personel til supplerende Udrustning af Bevogtningsfartøjer, dels for at opnaa en rimelig Turnus mellem Kystdefensionens store Kontingent af Reservebefalingsmænd.

Da der den 3. September var indtraadt Krigstilstand mellem Tyskland og England-Frankrig, blev de ved København forberedte Minespærringer beordret udlagt, og disse Spærringer, der var etableret den 8. September, blev tillige med det hertil knyttede Materiel og Personel til Afvisnings- og Lodstjeneste (3 Minestrygningsfartøjer samt 2 civilt bemandede Vagt- og Lodsdepotskibe og en Del civilt bemandede Toldpatrouillebaade) underlagt Kystdefensionen.

Disse Minespærringer var ifølge deres tilbagetrukne Beliggenhed og hele Karakter uden virkelig militær Betydning og maa nærmest opfattes som en Foranstaltning til Udøvelse af Kontrol med Sejladsen indenfor Københavns Red, der var spærret Omraade for de krigsførende Magters Krigs- og Luftfartøjer; al Sejlads uden Lods var forbudt.

Endvidere blev samtlige Kystudkigsstationer etableret.

Straks ved Situationens Begyndelse blev der stationeret Vagtskibe (Inspektionsskibe o. lign.) i forskellige Farvandsafsnit, saaledes at der saa vidt muligt overalt fandtes et Orlogsskib, der — uden for lang Sejlads — kunde optræde hurtigt i Tilfælde af mindre Krænkelser af Neutraliteten.

Det udrustede egentlige militære Materiel med Undtagelse af de til Kystdefensionen afgivne 3 Minestrygningsfartøjer samt 4 Undervandsbaade blev formeret i Eskadre med det Formaal at tilvejebringe en samlet Styrke, der i paakommende Tilfælde kunde indsættes mod eventuelle Neutralitetskrænkelser i dansk territorialt Farvand samt saa vidt muligt være intakt, saafremt Danmark skulde blive inddraget i Krigen.

Efter at man, bl. a. ved den forholdsvis hensynsfulde Karakter af de af de krigsførende Magter udlagte Minespærringer, der tilsyneladende blev udlagt under fuld Respektering af dansk territorialt Farvandsomraade, var klar over, at der ikke forelaa nogen øjeblikkelig militær Fare for Danmark, blev Eskadren stationeret i Aarhus Bugt som et under Neutralitetsforhold passende centralt Omraade.

Denne militært set hensigtsmæssige Styrkekoncentration har man imidlertid som Følge af Begivenhedernes Udvikling ikke set sig i Stand til at opretholde.

Søværnets Luftfartøjer blev stationeret ved Luftmarinestationerne:

- København..... (11 Søluftfartøjer),
- Avnø..... (9 Luftfartøjer),
- Slipshavn..... (2 Søluftfartøjer),

og 2 Søluftfartøjer blev tildelt Eskadren med Station i Aarhus.

Det blev hurtigt øjensynligt, at det udrustede Flaademateriel ikke var tilstrækkeligt til en effektiv Neutralitetsbevogtning, og da yderligere militære Udrustninger ikke var mulige som Følge af manglende

Befalingsmandspersonel, har man set sig nødsaget til at anvende lejet civilt Skibsmateriel med civile Besætninger selv indenfor Omraader, hvor dette ud fra en militær Betragtning maatte forekomme ganske utilfredsstillende.

I September stillede Bevillingsmyndighederne Midler til Raadighed til Anskaffelse af forskelligt Krigsmateriel, bl. a. af A.-L. Skyts, hvormed Søværnet var yderst slet udstyret. Den 9. April d. A. var kun et Faatal af dette Skyts (20 mm. R.K.) leveret og opstillet, ligesom et Antal 40 mm. R.K. til Kystdefensionen, bestilt før Krigen, endnu ikke var leveret.

Som Følge af Vanskeligheder med Fremskaffelse af Materialer har man i øvrigt ikke i Løbet af Sikringsperioden været i Stand til i nævneværdig Grad at forøge Søværnets Kampkraft.

Til Rettesnor for Neutralitetsbevogtningen af dansk territorielt Farvand tjente i Almindelighed *Haagerkonventionerne af 1907 — særlig den XIII Konvention om Neutrals Magters Rettigheder og Pligter under Søkrig, Kongelig Anordning af 31. Maj 1938 angaaende visse Neutralitetsbestemmelser og Kongelig Anordning af 1. September 1939 om Forbud mod krigsførende Magters Krigsfartøjers Adgang til visse danske Havne og andet dansk territorielt Farvand samt de af Søværnskommandoen i særlige Søværnskommando-Ordre udstedte Direktiver og Forholdsordrer.*

Af ovennævnte *Neutralitetsbestemmelser* af 31. Maj 1938 skal anføres:

„§ 1.

Krigsførende Magters Krigsfartøjer har Adgang til danske Havne og andet dansk territorielt Farvand med de Undtagelser og Indskrænkninger samt paa de Vilkaar, som fastsættes i det følgende.

§ 2.

1. Krigsførende Magters Krigsfartøjer har ikke Adgang til Københavns Havn og Red og til Havne og Vandomraader, der maatte blive bekendtgjorte som danske Krigshavne eller som hørende til Kystbefæstningers Beskyttelsesomraade.

2. Krigsførende Magters Krigsfartøjer har heller ikke Ret til at indløbe i saadant indre territorielt Farvand, hvortil Adgangen er spærret ved undersøiske Miner eller andre Forsvarsmidler.

Ved dansk indre territorielt Farvand forstås i denne Anordning danske Havne, Havneindløb, Bugter og Fjorde og de Dele af dansk territorielt Farvand, som er beliggende indenfor og imellem danske Øer, Holme og Rev (Stenrøser), som ikke til Stadighed overskylles af Havet; dog at i den Del af dansk territorielt Farvand i Kattegat, Store-Bælt, Lille-Bælt og Sundet, der falder ind under de naturlige Trafikveje mellem Nordsøen og Østersøen, kun Havne og Havneindløb samt Københavns Red skal betragtes som dansk indre territorielt Farvand.

3. Krigsførende Magters Undervandsbaade, som er udrustet til Krigsbrug, maa ikke færdes eller opholde sig i dansk territorielt Farvand.

Dette Forbud skal dog ikke være anvendeligt paa Gennemfart uden unødvendigt Ophold gennem dansk ydre territorielt Farvand paa de naturlige Trafikveje mellem Nordsøen og Østersøen i Kattegat, Store-Bælt, Lille-Bælt og Sundet, med Undtagelse af Københavns Red, som er indre territorielt Farvand, og hvor al Gennemfart derfor er forbudt. Forbudet skal heller ikke være anvendeligt paa Undervandsbaad, som under haardt Vejr eller Havari nødes til at gaa ind paa forbudt Omraade og gennem internationalt Signal tilkendegiver Anledningen til sin Tilstedeværelse. Saasnt det kan ske, efter at Aarsagen til Indløbet er ophørt, skal Undervandsbaaden forlade Omraadet. Undervandsbaaden skal inden for dansk territorielt Farvand stedse have Nationalflaget hejst og, medmindre tvingende Omstændigheder foranlediger andet, holdes i uddykket Stand.

.....“

Der skal her bemærkes, at *Anløb* af Havne som f. Eks. Nyborg, Korsør og Middelfart saaledes var tilladt uden forudgaaende Anmeldelse for krigsførende Magters Krigsfartøjer.

De særlige *Søværnskommando-Ordre* omfattede i Hovedsagen:

- Nr. 1. Direktiv for Søværnets Optræden under forskellige Forhold,
- Nr. 2. Forholdsordre vedrørende Optræden over for Neutralitetskrænkelser,
- Nr. 3. Om dansk territorielt Farvands Udstrækning og
- Nr. 4. Almindelige Bestemmelser for Sikringstjeneste.

Af *Søværnskommando-Ordre Nr. 1* skal anføres:

„1) Søværnets Opgave vil under Forhold, hvor Danmark har udstedt Neutralitetserklæring, være at medvirke til, at vort Lands Integritet opretholdes i Overensstemmelse med de Forholdsregler, der maatte blive udstedt af Regeringen samt med indgaaede Konventioner.

.....“

3) Ved eventuelle *Neutralitetskrænkelser*, saavel naar disse skønnes at være tilsigtede, som hvis de synes tilfældige, skal *saavidt muligt* Forholdsordre uopholdelig og ad hurtigste Vej søges indhentet fra Søværnskommandoen.

.....“

Af Søværnskommando-Ordre Nr. 2 skal anføres:

„1) Enhver Optræden overfor Neutralitetskrænkelser indledes med Protest med Undtagelse af de i Punkt 3 a nævnte Tilfælde.

3) Ved Neutralitetskrænkelser skelnes mellem „mindre væsentlige“ og „væsentlige“.

Til de „væsentlige“ Krænkelser, der kan tænkes fra de krigsførende Magters Side, maa henregnes:

a) Direkte Angreb paa dansk Krigsskib og militært Luftfartøj eller paa dansk Landomraade samt Landsætning paa dansk Grund af væbnede Styrker.

e) Forsøg paa at *passere* (forcere) et Farvand, der er spærret eller lukket for de krigsførende Magters Flaader.

Under Hensyntagen til Pkt. 3, Søværnskommando-Ordre Nr. 1 („Ved eventuelle *Neutralitetskrænkelser*, saavel naar disse skønnes at være tilsigtede, som hvis de synes tilfældige, skal saavidt muligt Forholdsordre uopholdelig og ad hurtigste Vej søges indhentet fra Søværnskommandoen“) tjener iøvrigt følgende som Rettesnor for Optræden under ovennævnte særlige Forhold:

ad a. Saadan Handling skal, naar fjendtlig Hensigt er utvivlsom, uden nærmere Ordre *imødegaa med alle til Raadighed staaende Midler* — dog under fornøden Hensyntagen til de foreliggende Omstændigheder.

ad e. Formen for Protest maa rette sig efter de foreliggende Forhold

Det ved Forholdsordren under ad a. tilføjede Forbehold „— dog under fornøden Hensyntagen til de foreliggende Omstændigheder.“, er indsat efter Regeringens Bestemmelse.

Søværnets *Beredskabstilstand* under Neutralitetsforhold var fastsat i *Søværnskommando-Ordre Nr. 4*, hvoraf nedenstaaende skal meddeles i Uddrag:

„Indtil videre fastsættes følgende *Kampberedskabstilstande*:

Sikringstjeneste Nr. 1. (Normal Sikringstjeneste under Neutralitetsforhold).

Sikringstjeneste Nr. 2. (Skærpet Sikringstjeneste under truende Forhold).

Sikringstjeneste Nr. 3. (Klart Skib med fuldt Kampberedskab).

De for disse 3 Sikringskategorier nedenfor nærmere fastsatte Bestemmelser er affattede under Hensyn til, at Overgangen fra Neutralitetsforhold til Kamp som Følge af Angreb fra en fremmed Magts Side *kan* blive brat, saaledes at det under ugunstige Forhold endog kan vise sig vanskeligt rettidigt at underrette detacherede eller fremskudte Styrker om Krigsfaen. Bestemmelserne vil derfor være at betragte som *Direktiver*, afhængige af de foreliggende Forhold, saaledes at det til enhver Tid paahviler vedkommende Kommanderende (Skibschef), saafremt han skønner det paakrævet, af eget Initiativ at *skærpe* den ham underlagte Styrkes (Skibs) Kampberedskab i fornøden Udstrækning.

Sikringstjeneste Nr. 1.

(Normal Sikringstjeneste under Neutralitetsforhold.)

Efter nærmere Ordre, afhængigt af de foreliggende Forhold (Farvand, Dag eller Nat, Vejr og Sigbarhed, disponibel Styrke, fremmede Krigsskibes Tilstedeværelse m. v.) udføres *Sikringstjeneste Nr. 1*, saaledes at de til Sikringstjenesten (Bevogtningstjenesten) udstationerede Skibe under Gang eller til Ankers skal være klar *paa fornødent kort Varsel til rettidig at kunne imødegaa Forsøg paa Neutralitetskrænkelser*. De øvrige Skibe skal, naar de ligger i Havn eller paa sikker (beskyttet) Ankerplads af Hensyn til Komplettering af Beholdningerne (Kul- og Vandfyldning m. v.), Reparationer, Hvile for Besætningerne el. lign., normalt holdes klar paa 1 Times Varsel. Naar særlige Omstændigheder (Eftersyn, Reparationer m. v.) kræver længere Varsel, indhentes vedkommende Kommanderendes Tilladelse hertil.

Under Sikringstjeneste Nr. 1 bør Skibenes Beholdninger af Brændsel, Smøreolie, Vand og Proviant m. v. *ikke være mindre end Halvdelen af fuld Beholdning*. I Undervandsbaade maa Beholdningen af Elektricitet normalt ikke være mindre end Halvdelen af Kapaciteten, svarende til fuld Elektricitetsbeholdning, og Trykluftbeholdere bør normalt være fuldt oppumpede. Luftfartøjer skal i Beredskab holdes fuldt kompletterede. Medmindre anden Ordre gives, holdes overalt Armeringen, saavel som ogsaa Ammunition, Torpedoer, Miner, Dybde- og Luftbomber, Taageudviklingsmidler m. m. i Beredskab paa kort Varsel.

For Kystdefensionen, Flyvevæsenet, Flaadestationen m. v. gælder ovenstaaende Bestemmelser i den Udstrækning, de særlige Forhold tillader.“

Under hele den forløbne Sikringsperiode har *Flaadens Skibe og Fartøjer i Søen* til Stadighed været holdt i et Beredskab svarende *mindst* til Sikringstjeneste Nr. 1, medens man for *Skibe og Fartøjer i Havn* har været nødsaget til i nogen Grad at modificere Beredskabskravene for at give Besætningerne en højst paakrævet Lejlighed til Hvile og Landlov efter den ofte meget krævende Patrouille- og Vagttjeneste, saavel som under Dokning, Eftersyn og Reparationsarbejder.

Indenfor de forskellige Kommandoomraader (Eskadren, Kystdefensionen, m. fl.) har de respektive Kommanderende i Eskadre- eller Stationsordre udstedt nærmere Bestemmelser for Tjenestegangen, og Søværnskommandoen er til Stadighed gjort bekendt med disse Ordre.

Søværnets *Melde- og Efterretningstjeneste* var i store Træk organiseret saaledes:

1. Marineministeriets Efterretningsstation var Meldecentral for radiotelegrafiske, kabeltelegrafiske og telefoniske *Meldinger i Hovedsagen fra følgende*:

2. *Søværnets Enheder* (Skibe, Luftfartøjer, Distriktschefer, Marine- og Luftmarinestationer, Kystdefensionens Værker). Som Rettesnor for Afgivelse af Meldinger gjaldt Bestemmelser i Søværnskommando-Ordre Nr. 1, Bestemmelser for Anvendelse af hemmeligt Sprog samt i Tilslutning hertil forskellige særlige Bestemmelser, hovedsagelig tagende Sigte paa at indskrænke Mulighederne for Kode-tydning og Pejling af Radio.

3. *Kystudkigsstationer*, af hvilke Størstedelen var oprettede, idet kun enkelte mindre betydningsfulde var ude af Funktion.

Som Rettesnor for Afgivelse af Meldinger gjaldt Instruks for Kystudkigtjenesten.

4. *Civile Organer under Marineministeriet (Fyrsvæsenet: Fyrskibe, Inspektionsskibe samt enkelte Fyr, der ikke var inddraget i selve Kystudkigtjenesten; Lodsvæsenets Lodserier og Redningsvæsenets Redningsstationer)*.

Som Radiostationer i Land benyttedes Flaade-Radio, Luftmarine-Radio og Marinestation Slipshavns-Radio.

Efterretningstjenesten var iøvrigt baseret paa Oplysninger fra Hæren gennem Generalstaben, fra Rigspolitiet gennem Sikkerhedspolitiet samt lejlighedsvis paa Oplysninger fra forskellige andre Statsmyndigheder.

Det skal bemærkes, at et hemmeligt Efterretningsvæsen ikke har været organiseret.

Af Begivenheder, der i den forløbne Sikringsperiode særligt har paavirket Søværnets Dispositioner, skal følgende fremhæves:

I Oktober forrige Aar anmodede den herværende tyske Marineattaché om, at danske Fyrskibe maatte ophøre med at sende Melding pr. Radio om tyske Skibes Passage, idet man befrygtede, at disse Meldinger, selv om de blev afgivet i Kode, kunde underrette de allierede om tyske Undervandsbaades Bevægelser.

Anmodningen blev — ligesom en tilsvarende Henvendelse under Verdenskrigen — taget til Følge, for saa vidt som Fyrskibene blev beordret til kun at indberette pr. Radio om særlige Begivenheder, herunder Passage af større Flaadestyrker.

Medio Oktober 1939 blev der gennem den herværende tyske Marineattaché rettet Forespørgsel til Marineministeriet, om man fra dansk Side vilde være villig til i dansk territorielt Farvand i Bælternes sydlige Del at udlægge Miner og etablere Bevogtningstjeneste i disse Farvandsomraader for at hindre neutralitetsstridig Optræden af neddykkede Undervandsbaade i dansk territorielt Farvand.

Henvendelsen var motiveret med, at man befrygtede Indbrud af allierede Undervandsbaade i Østersøen, og Mineudlægningen skulde kun tage Sigte paa i Overensstemmelse med de gældende danske Neutralitetsbestemmelser at hindre neddykkede Undervandsbaades Passage, hvorimod Gennemfart af Skibe i Overfladen skulde forblive fri.

Da Regeringen skønnede, at den ønskede Foranstaltning var *uomgængelig nødvendig for ikke at fremkalde en forudseelig alvorlig Krænkelser af Landets Neutralitet*, besluttedes det at udlægge Minespærringer i Bælterne, og de herom førte videre Forhandlinger resulterede i en fra et dansk Synspunkt antagelig Form for Spærringernes Beliggenhed, Gennemsejlingsløb og Lodsningen derigennem.

Spærringerne, hvortil anvendtes Kabelminer, blev udlagt som Anti-U-baadsspærringer og var udelukkende en *Neutralitetsforanstaltning*, der tog Sigte paa at hindre fremmede Undervandsbaades Passage af dansk Farvandsomraade i *neddykket* Tilstand.

Gennem de afmærkede og officielt bekendtgjorte Gennemsejlingsaabninger var Gennemfart i begge Retninger — med eller uden Lods — tilladt uhindret for *alle* Skibe i Overfladen.

Det ligger i Sagens Natur, at det ved Spærringerne posterede danske Bevogtningsmateriel ikke kunde visitere passerende Skibe, hvilket vilde stride mod international Praksis, eller kunde tilbageholde passerende Skibe, alt forudsat at disse iøvrigt overholdt de gældende Bestemmelser for Sejladsen.

Det skal i denne Forbindelse understreges, at de danske Bevogtningskibe ved Bæltspærringerne ikke havde noget som helst Grundlag for at hindre Passagen af de tyske Skibe, der i Løbet af 8. April—9. April stod Nord paa i Store-Bælt, saalænge disse Skibe ikke krænkede dansk Neutralitet.

Til Spærringernes Bevogtning var det nødvendigt at anvende militært Materiel, og der blev til dette Formaal afgivet i alt 8 Torpedobaade eller Minestrygningsfartøjer, 3 Inspektionsskibe og Mineskibsflotillen, samt antaget et Antal Fiskekuttere til Afvisning, Lodning og Posttjeneste.

Det samlede Materiel og Personal underlagdes *Marinestationen Slipshavn*, der blev oprettet med en Kommandør som Chef.

Udlægningen af disse Spærringer med den deraf følgende Bevogtning og Vagtjeneste medførte, at en Torpedobaadsgruppe og en Gruppe Minestrygningsfartøjer samt Mineskibsflotillen maatte tages bort fra Eskadren og derved blev unddraget den nødvendige taktiske Uddannelse.

Under Hensyn til de særlige Forhold ved Spærringerne — bl. a. disses Beliggenhed i Nærhed af de sydligere i internationalt Farvand værende tyske Spærringer — blev det paalagt de danske Styrker at tilstræbe opretholdt et godt Forhold til tyske Styrker, og der er da ejheller i den forløbne Tid forefaldet Episoder, der kunde give Anledning til Misstemning; tværtimod har Søværnets Skibe og Fartøjer flere Gange haft Lejlighed til at assistere ved Bjergningen af Besætninger fra minesprængte tyske Skibe.

For ikke at fremkalde et tysk Krav vedrørende Meldetjenesten — jfr. Fyrskibsmeldingerne — fik de danske Styrker ved Bæltspærringerne Ordre til, at fremmede Krigsfartøjers Passage af Spærringerne normalt ikke maatte indberettes pr. Radio, og at i det hele Telefon fortrinsvis skulde benyttes. Denne Ordning ansaa man for forsvarlig, da man kunde paaregne at blive holdt fornødent underrettet om Forholdene ved Spærringerne gennem de i Nærheden beliggende Kystudkigsstationer og gennem de over de nordlige Fyrskibe etablerede Kabel-Telefonforbindelser til Land.

Da det var forbundet med meget store Vanskeligheder at realisere de oprindelig planlagte Spærringer af de vestlige Indløb til Smaalandsfarvandet, og da man fra tysk Side havde udtalt Frygt for neutralitetsstridig Passage af dette Farvand, besluttede Regeringen i Begyndelsen af Januar at udlægge en Minespærring i Grønsund, i hvilken Anledning Borgstedbatteri blev belagt med en mindre Vagtstyrke for at varetage den militære Bevogtning af Spærringen.

Ligeledes blev der — for at hindre neutralitetsstridig Passage af Als-Sund — foretaget visse Spærreanordninger i Sønderborg Havn.

Fra Udgangen af Januar til Begyndelsen af April har Bevogtning, Lodning og Afmærkning ved Spærringerne i Bælterne og i Grønsund været inddraget paa Grund af Isforholdene.

Da forskellige Begivenheder — „Altmark“-Affæren den 16. Februar og den tyske Damper „Edmund H. Stinnes“ Torpedering udfor Thorsminde den 24. Marts — og Spørgsmaalet om de tyske Malmtransporter havde stillt de norske og danske vestlige Territorialfarvande i Forgrunden i Diskussionen og under Hensyn til den samtidig forøgede Trafik af tyske Malm- og Tankskibe langs Jyllands Vestkyst og omkring Skagen, blev det besluttet at forøge Bevogtningen i disse danske Farvandsafsnit.

Den 23. Marts blev Torpedobaaden „Hvalen“ og den 29. Marts Artilleriskibet „Peder Skram“ og Torpedobaaden „Dragen“ dirigeret til Skagen Afsnittet, og s. D. blev Opmaalingskibet „Hejmdal“ stationeret i Farvandet omkring Hirshals. Den 2. April blev tillige Torpedobaaden „Laxen“ dirigeret til Styrken omkring Skagen—Frederikshavn.

Endvidere blev 2 Søluftfartøjer den 3. April forlagt til Frederikshavn med Ordre til at foretage daglig Afpatrouillering af Jyllands Vestkyst.

En Henstilling fra Regeringen om Detachering af yderligere Flaademateriel til Jyllands Vestkyst saa Søværnskommandoen sig ikke i Stand til at imødekomme under Hensyn til utilstrækkeligt Personal og Materiel.

Som Følge af Begivenhedernes Udvikling var saaledes Flaademateriellet ved Begyndelsen af April stærkt spredt, og da Kommandoen i Artilleriskibet „Niels Juel“ var blevet strøget den 30. Marts af Hensyn til Underbringelsen og Uddannelsen af nyindkaldt værnepligtigt Mandskab, var Eskadren paa dette Tidspunkt i Realiteten ophørt med at eksistere.

Med Hensyn til Art og Omfang af de i Perioden September 1939—April 1940 indtrufne Neutralitetskrænkelser skal bemærkes, at et forholdsvis stort Antal uberettigede Overflyvninger af dansk Omraade har fundet Sted af saavel tyske som engelske Luftfartøjer, medens Neutralitetskrænkelser i øvrigt har været faa samt uvæsentlige eller utilsigtede, med Undtagelse af en engelsk Undervandsbaads Torpedering af ovenfor nævnte tyske Damper i dansk territorielt Farvand udfor Thorsminde Natten til den 24. Marts.

Ved Omtalen af denne Torpedering skal erindres om, at det selvfølgelig er fuldstændig umuligt for en neutral Magt saavel som for en krigsførende Magt at hindre denne Art af Sænkninger indenfor et Lands territoriale Omraade.

Man har dog været fuldtud opmærksom ogsaa paa disse Forhold, og eksempelvis har danske Orlogsskibe overvaaget enkelte paa Jyllands Vestkyst nær Land grundstødte tyske Koffardiskibe samt S/S „Altmark“ m. fl. under Passage af dansk Farvand.

Af ovenstaaende vil formentlig fremgaa, at Søværnet har søgt, saa vidt det formaaede, paa det nøjeste at efterkomme de Krav med Hensyn til territorielt Farvands Bevogtning, der i den givne Situation kunde stilles.

Man har da ogsaa under de Forhandlinger, der har fundet Sted med den herværende tyske Marineattaché, kun haft Grund til at formode, at man fra tysk Side var fuldtud beroliget ved de Foranstaltninger, der var blevet og stadig blev truffet i saa Henseende fra vor Side, og der er i det hele saa vidt

Søværnskommandoen bekendt intet forefaldet, som kunde give Tyskland Anledning til Dannelsen af den Opfattelse, at Danmark ikke for sit Vedkommende fuldtud vilde overholde Ikke-Angrebspaktens Bestemmelser.

Særlige Begivenheder og Tildragelser indenfor Tidsrummet 1.—8. April.

Den 1. April afgav den danske Marineattaché i Berlin Referat i Marineministeriet.

Marineattachéen havde medført et om Natten skrevet Brev fra Gesandten i Berlin til Udenrigsministeriet og kunde personligt knytte visse Bemærkninger og Tilføjelser til dette, hvis Indhold gik ud paa, at der i Østersøhavnene, navnlig Stettin, syntes at være samlet saavel Tropper som Transportmateriel.

Da man formodede, at Formaålet med det ved Stettin og i andre Østersøhavne samlede Transportmateriel var, at Tyskland havde haft til Hensigt at sætte ind mod Norge eller Sverige, saafremt et allieret Troppekontingent var blevet landsat i Narvik for at komme Finland til Hjælp inden Fredsalutningen mellem Finland og Rusland, og at disse Tropper og dette Transportmateriel af praktiske Grunde og muligvis som Følge af Issituationen var forblevet her, mente man ikke at burde vise noget Tegn paa Overraskelse eller Uro ved disse Meddelelser.

Ved Isens begyndende Opbrud i de første Dage af April Maaned genoptoges Bevogtnings-tjenesten ved Bæltspærringerne i den Udstrækning, Forholdene gjorde det muligt, og man gik i Gang med Genudlægningen af den inddragne, særlige Afmærkning ved Gennemsejlingsaabningerne, ligesom man paabegyndte en Minestrygning af Farvandsomraadet omkring de danske Spærringer i Overensstemmelse med en tidligere truffet Aftale med Tyskland, hvorefter danske Skibe skulde stryge Miner omkring danske Spærringer og tyske Skibe i Nærheden af de tyske Minefelter ved de sydlige Opgange til Bælterne.

Den 5. April 1940.

Indtil den 5. April indtraf ingen bemærkelsesværdige Begivenheder i Store-Bælt, men nævnte Dags Formiddag kom en tysk Minesøger med Kontreadmiralsflag paa Toppen op Syd fra og sendte et Fartøj med Officer til „Ingolf“, der laa til Ankers Nord for Spærringen paa Fyrskibets Plads.

Den tyske Officer overbragte Chefen for „Ingolf“ en Hilsen fra Admiralen og udbad sig forskellige Oplysninger om Afmærkningen ved Gennemsejlingen.

De ønskede Oplysninger blev givet, hvorefter Officeren meddelte, at man forventede en meget stærk Trafik gennem Store-Bælt de kommende Dage, da Sundet og Lille-Bælt var spærret som Følge af Isforholdene, og at man fra tysk Side vilde lette Sejladsen ved at udlægge et Mærkeskib paa det sydlige Fyrskibs Plads, hvilket var i internationalt Farvand. Mærkeskibet vilde blive inddraget, naar det danske Fyrskib blev lagt paa Plads.

Det oplystes endvidere, at Farvandet udenom de tyske Spærringer i Store-Bælt var mineryddet af Tyskerne, og at Trafikken nu vilde gaa uhindret.

Det maatte selvsagt efter Forholdenes Natur være af fremtrædende Betydning for Tyskland snarest at faa genaabnet for Sejladsen gennem Store-Bælt, navnlig da Situationen gjorde det sandsynligt, at tysk Handelstrafik vilde blive omlagt fra Vestkysten til Kattegat og Store-Bælt, og man saa derfor i og for sig intet foruroligende i den foretagne Henvendelse.

Den 5. April blev Chefen for Søværnskommandoen Kl. ca. 12 00 af Forsvarsministeren gjort bekendt med Indholdet af en i Udenrigsministeriet den 4. April modtaget foruroligende Ilindberetning fra den danske Gesandt i Berlin.

Samme Dag observeredes meget livlig tysk Handelsskibstrafik i begge Retninger gennem Store-Bælt. De nordgaaende Skibe skønnedes lastede og gik tilsyneladende i Grupper eller mindre Konvojer, dækket af enkelte armerede Trawlere. I øvrigt konstateredes ingen paafaldende militære Bevægelser i Farvandene.

Fra den danske Marineattaché i Berlin indløb om Aftenen en Indberetning med supplerende Oplysninger til ovennævnte Ilindberetning fra Gesandten i Berlin, men de gentagne Forsikringer fra tysk Side, det genoptagne Samarbejde med Hensyn til Farvandenens Minerydning efter Isdriften samt Formodningen om, at den eventuelle Aktion maatte gælde Omraader Nord eller Vest for Danmark, bevirkede, at yderligere Forsvarsforanstaltninger ikke blev foretaget.

Den 6. April 1940.

Den 6. Fm. holdtes hos Forsvarsministeren et Møde med Søværnets og Hærens øverste Ledelse. Søværnet var repræsenteret ved Chefen for Søværnskommandoen, Chefen for Marinestaben og Souschefen i Marinestaben og Hæren ved Chefen for Generalkommandoen, Chefen for Generalstaben samt Direktøren for Krigsministeriet.

Paa Mødet refererede Ministeren de fra Berlin modtagne Beretninger. Spørgsmaalet om Genindkaldelser var derefter Genstand for en almindelig Drøftelse, navnlig for saa vidt angik hvilke Aargange, man i paakommende Tilfælde vilde indkalde.

I Løbet af Døgnet observeredes ingen paafaldende Bevægelser af fremmede Orlogsfartøjer og Luftfartøjer i eller over danske Farvande, men den livlige Handelstrafik gennem Store-Bælt fortsatte, dog nu fortrinsvis nordgaaende og tilsyneladende fortsættende Nord paa i Kattegat.

Om Eftermiddagen blev man fra Udenrigsministeriet informeret om, at et nyt Brev modtaget fra Gesandten i Berlin virkede mere beroligende.

Den 7. April 1940.

Om Formiddagen blev det paalagt Kjels Nor Kystudkigsstation (ved Sydenden af Langeland) at observere Trafikken omhyggeligt og hver Aften give summarisk Oversigt pr. Telefon og detaljeret Oversigt pr. Post.

I Løbet af Døgnet passerede et Antal større tyske Auxiliærskibe (Hjælpekrydsere eller Mineskibe) samt et bemærkelsesværdigt Antal Minerydningsfartøjer (Räumboote) og armerede Trawlere nordpaa gennem Store-Bælt og Sundet.

Ved de tyske Spærringer Syd for Store-Bælt og Sundet konstateredes livlig Virksomhed af Vagtskibe og Minestrygningsfartøjer, formentlig i Færd med Minerydning i disse Afsnit.

Tildragelser m. v. den 8. og 9. April 1940.

Tidligt om Morgenen den 8. April var der mellem Anholt og Læsø samlet op mod 100 armerede Trawlere og Räumboote, og paa samme Tidspunkt observeredes en tysk Flaadestyrke bestaaende af 1 Slagskib af Gneisenau-Kl., 1 Panserskib af Deutschland-Kl., 1 Krydser af Emden-Kl., 3 Torpedojagere og et betydeligt Antal Luftfartøjer for nordgaaende ved Kjels Nor Fyr.

Søværnskommandoens Opfattelse af disse og de foregaaende Dages tyske Flaadebevægelser gik nærmest i Retning af, at man maatte forvente en tysk Besættelse af en eller flere Fjorde eller Havne paa den norske Sydkyst omkring eller Øst for Lindesnæs, hvorfra der ved en omfattende Minering af Skagerrak kunde være i hvert Fald nogen Mulighed for at opretholde Forbindelsen med Hjemlandet.

Man fandt ikke, at et saadant Foretagende kunde begrunde en Besættelse af dansk Omraade, idet man ikke kunde se nogen hverken forstandig, rimelig eller saglig Motivering for en Krænkelse af dansk Neutralitet — endsige for et Overfald paa Danmark.

Det skal her indskydes, at der ikke for Søværnskommandoen har foreligget nogen som helst Oplysninger om, at der fra allieret Side forberedtes et Fremstød mod Tyskland over Danmark, og en saadan Hensigt har utvivlsomt heller ikke været til Stede.

Kl. 10 23 rapporteredes fra Kjels Nor, at 2 armerede Dampere paa ca. 3 000 ts (Hjælpekrydsere), 2 Räumboote, 7 Vagtskibe og 2 Slæbebaade, alle i Kølvandsorden, var for nordgaaende i Bæltet.

Om Formiddagen holdtes paa ny Møde hos Forsvarsministeren med samme militære Repræsentanter som ovenfor nævnt; Chefen for Marinestaben var dog ikke nærværende under hele Mødet.

I dette Møde kunde Chefen for Generalkommandoen meddele, at man havde Grund til at tro, at der fandtes tyske Tropper tæt Syd for den dansk-tyske Grænse.

Efter en Forhandling om forskellige Muligheder for at øge Beredskabet, afgjorde Ministeren, at der — udover Indkaldelse af „Niels Juel“'s hjemsendte Mandskab — ikke skulde skrives til Genindkaldelser.

Kl. 11 10 blev der givet Ordre til at forberede Genindkaldelse af Artilleriskibet „Niels Juel“'s hjemsendte Mandskab og af Aargang 1938 til Kystdefensionen.

Den tyske Marineattaché blev derefter anmodet om at komme op i Marineministeriet, hvor han indfandt sig Kl. ca. 11 30; da Chefen for Søværnskommandoen paa dette Tidspunkt var optaget, fandt et Møde Sted hos Chefen for Marinestaben, der spurgte den tyske Marineattaché, hvorledes man skulde opfatte den britiske Mineudlægning i norske Farvande og de store Bevægelser af tyske Skibe i danske Farvande.

Han erklærede, at han ikke havde større Kendskab hertil end de danske Myndigheder og bemærkede, at der forelaa et utroligt Overgreb og en grov Krænkelse af Norges Neutralitet fra Englands Side. Paa Forespørgsel om, hvilke Følger dette engelske Neutralitetsbrud kunde have, svarede han, at han intet vidste om den videre Udvikling.

Kl. 12 25 blev efter Forsvarsministerens Bestemmelse de ekstraordinære Indkaldelsesordrer til Artilleriskibet „Niels Juel“'s Besætning beordret udsendt.

Kl. 14 38 meldtes via Slipshavn fra Torpedobaaden „Ørnen“, som lige var kommet fra Patrouille i Store-Bælt: „Igaar ved Solnedgang kom 2 armerede Handelsskibe ikke lastede efterfulgt af 4 Räumboote. De armerede Skibe begge til Ankers ved „Ingolf“ og tysk Lodsskib Nord. Skibene er 5—6000

Tons. En Skorsten omtrent lodret. En Kanon 75 til 87 mm foruden Antiluftskyts. Bygget ca. midt i 1920. Har Mineskinner agter. 1 af dem førte Gruppechefstander, ikke paafaldende mange Mennesker paa Dækket. Ikke Linere, men Trampbaade. Ret Stævn, ikke særlig moderne.

De 8 Räumboote gik videre. 2 haardt lastede Trawlere agten for disse. De nævnte Handelskibe graamaalede med Krigsflag.

Ved 03 00 Tiden 7 armerede Trawlere blændede N—g.

Ved 06 00 Tiden (Daggry) „Gneisenau“ og 1 „Deutschland“ og „Emden“ og 3 større Jagere N—g. De 2 førstnævnte Overtræk, „Emden“ klart Skib. 11 Bombeluffartøjer N—g.; ialt er 9—10 Bombeluffartøjer S—g. tilbage.“

Generalstaben, hvorfra der Kl. 12 10 var modtaget Oplysning om Tilstedeværelse af tyske motoriserede Tropper indtil 1½ km Syd for Grænsen, blev holdt underrettet om Observationer af væsentlig Interesse og paa Forespørgsel orienteret om Isforholdene med Henblik paa Landgang ved Stevns, Køgebugt og Vestsiden af Sjælland, og der blev med Generalstaben truffet Aftale om, at der om Morgenen den 9. April fra Slipshavn skulde foretages Luftrekognoscering rundt Lolland og Møen.

I Løbet af Eftermiddagen modtog man fra den herværende tyske Marineattaché en Henstilling om at standse danske Fyrskibes Radiomeldinger om tyske Styrkers Bevægelser, idet enkelte danske Fyrskibe i Dagens Løb i Henhold til foreliggende Forholdsordre fra Søværnskommandoen havde indberettet om større Flaadebevægelser.

Da man ikke mente at burde modsætte sig det saaledes fremførte Ønske, blev Fyrskibe m. fl. instruerede i Overensstemmelse hermed.

I Løbet af Eftermiddagen blev man bekendt med, at den tyske Gesandt over for Udenrigsministeren, Dr. Munch, havde givet Udtryk for, at han vilde fraraade, at den danske Regering af de øjeblikkelige Forhold lod sig foranledige til at tage ekstraordinære Skridt, da noget saadant vilde kunne mistydes af den tyske Regering og Værnemagt.

Ikke-Angrebspagten og de mange tidligere fra højofticiel tysk Side fremsatte Forsikringer om Loyalitet og Venskab foranledigede, at der ikke blev givet Ordre til at træffe ekstraordinære Sikkerheds- og Forsvarsforanstaltninger; dog blev Genindkaldelsen af „Niels Juel“s Besætning opretholdt.

For Søværnet blev der ikke givet Ordre til yderligere at skærpe den allerede bestaaende Sikrings-tjeneste eller givet Ordre til Ændringer i normal Tjenestegang, da man — som allerede nævnt — ikke ansaa Situationen som værende akut for Danmarks Vedkommende, og mindst af alt forestillede sig en Aktion, ført ind under fuld Udnyttelse af de gældende danske Neutralitetsbestemmelser og Landets fuldtud korrekte neutrale Holdning og paa en i Krigshistorien enestaaende og snigende Maade, saa meget mere som de danske Neutralitetsbestemmelser og disses Praktisering i den forløbne Tid ikke — saa vidt Søværnskommandoen bekendt — havde givet Anledning til blot ringeste Kritik fra de krigsførendes Side.

Søværnets Beredskab den 8. April Aften var derefter som følger:

Flaadens Skibe og Fartøjer i Søen var — som tidligere anført — i et fortsat højt Beredskab (Sikringstjeneste 1), der tillod hurtig Overgang til fuldt Kampberedskab.

Af *Kystdefensionens Forter og Værker* var ingen krigsbemandet. Paa Middelgrundsfort, Flakfort, Dragørfort og Borgstedbatteri forefandttes en Belægning til Vagt- og Sikringstjeneste, hvormed en Del af Forternes lettere Skyts kunde besættes. De 5 Værker Kongelundsfort, Mosedebatteri, Haarbøllebatteri, Masnedøfort og Lynæs-batteri laa ubemandet under Tilsyn af en Fortmester og et Par værnepligtige. Lynetten var bemandet som Kommandostation.

Ved Mørkets Frembrud var Situationen, saa vidt det kunde skønnes paa Grundlag af de indkomne Meldinger, i store Træk følgende:

Den ovenomtalte Flaadestyrke (Slagskibe, Krydser og Torpedojagere) var passeret ud i Skagerrak og var ude af Sigte.

Udfør Hirshals patrouillerede 3 tyske armerede Trawlere i 8—10 Sæmils Afstand.

Et stort Antal Trawlere var i Løbet af Eftermiddagen rapporteret for nordgaaende fra Hjelm, Fornæs og Anholt. Ved Hjelm patrouillerede formentlig 2 Forpostbaade.

I Store-Bælt var et ubestemmeligt Antal tyske Trawlere og armerede Handelsskibe (bl. a. 2 Transportkibe paa ca. 6000 Tons med mange ensartet mørkt paaklædte Mennesker) for nordgaaende.

Mellem Sejro og Røsnæs syntes et Antal mindre Fartøjer at holde Patrouille.

2 Lastdampere og 2 Motortorpedobaade var fra Røsnæs rapporteret for sydgaaende.

Nord for den danske Spærring i Store-Bælt laa 2 armerede tyske Handelsskibe til Ankers; iøvrigt var man ikke kendt med Tilstedeværelse af andre tyske Enheder ved Spærringen.

I Lille-Bælt intet særligt observeret.

Ved den tyske Spærring i Sundet opholdt sig 3 større Dampere og 6 Forpostbaade.

Paa samme Tidspunkt var de udrustede danske Flaadestyrker fordelt som følger:

Esbjerg:

Inspektionsskibet „Beskytteren“.

Hirshals:

Opmaalingsskibet „Hejmdal“.

Paa Patrouille ved *Skagens Rev*:

Torpedobaaden „Dragen“.

Paa Frederikshavns Red:

Artilleriskibet „Peder Skram“.

Frederikshavn:

Torpedobaadene „Laxen“ og „Hvalen“.

Aarhus:

Værkstedsskibet „Henrik Gerner“ (Logiskib).

Undervandsbaadene „Havmanden“, „Havfruen“ og „Havkalen“.

Store-Bælt ved Spærringen:

Inspektionsskibet „Ingolf“.

Torpedobaadene „Glenten“ og „Høgen“.

Mineskibet „Lossen“.

Ministrygningsfartøjerne „Søløven“, „Søridderen“ og „Støren“.

Nyborg:

Torpedobaaden „Ørnen“.

Slipshavn:

Bevogtningsfartøjet „Sælen“.

Svendborg:

Minefartøjet „Sixtus“ (Havari).

Lille-Bælt ved Spærringen:

Inspektionsskibet „Hvidbjørnen“.

Bevogtningsfartøjet „Nordkaperen“.

Søby (Ærø):

Minefartøjet „Kvintus“.

Helsingør:

Opmaalingsskibet „Freja“ (Logiskib).

Holmen:

Artilleriskibet „Niels Juel“ (under Udrustning).

Ministrygningsfartøjerne „Havørnen“ og „Søhunden“.

Bevogtningsfartøjerne „Makrelen“ og „Havkatten“.

Undervandsbaadene „Daphne“, „Dryaden“, „Rota“ og „Flora“.

Nordre Toldbod:

Inspektionsskibet „Islands Falk“.

Ved *Københavns Minespærringer* var alt Stations- og Bevogtningsmateriel inddraget paa Grund af Isforholdene.

Samtlige Minespærringer i Farvandene var desarmeret, da Spærringerne efter Issituationen ikke var i Orden.

Paa Grund af den ekstraordinære Situation forblev Forsvarsministeren i Ministeriet Natten igennem.

Chefen for Søværnskommandoen, der under hele Sikringsperioden har overnattet i sit Kontor i Søværnskommandoen, samt Chefen for Marinestaben og Souschefen i Marinestaben, som Sikringsperioden igennem tårnvis har varetaget Stabsvagten i Søværnskommandoen, forblev ligeledes i Søværnskommandoen Natten over.

Fra Mørkets Frembrud indtil den 9. Kl. 0400 indløb følgende Meldinger om Tildragelser paa Søen af militær Interesse:

Kl. 22 32 fra „Glenten“:

„Tysk Bugserbaad sunket Besætning bjerget, 54° 48' N. 10° 50' E. Vraget farlig for Sejladsen × 2225“.

Kl. 23 00 fra „Glenten“.

„Bugserdamper Handelsflag. Besætning afleveret i tysk Trawler. Pilk udlagt i Nærheden. Skib sunket efter Kollision i Renden × 2255“.

Kl. 23 03 fra Tranekær:

„2248: 5 Skibe i ESE 3 Sml. Afstand mellem hinanden 3—400 m pass. for N—g. jævn Fart, førte Lanterner“.

Kl. 00 00 fra Ritzaus Bureau:

„Fra Oslo: Den kommanderende Admiral har bestemt, at følgende Radiofyr skal standses straks og indtil videre: Lister, Feisteinen, Sjøløy og Marsteinen. Ligeledes skal alle Kystfyr slukkes paa Strækningen svenske Grænse til og med Marstein“.

Kl. 00 50 fra Omø:

„00 45: 8 klare Lanterne antagelig af Marinefartøj i 250° ca. 5 Sml. Afstand, langsomt N—g.“.

Kl. 02 55 fra Sejro:

„02 48: Flyvemaskine hørt 280° Kurs NE. 4 ukendte Orlogsfartøjer ligger stille mellem 230° og 240° 5 Sml. Afstand. Lanterneføring skiftevis tændt og slukket.“

De indløbne Meldinger om Forhold paa Søen syntes ikke særlig alarmerende, og forskellige Oplysninger om, at betydelige tyske Troppestykker Syd for Grænsen syntes at gaa i Kvarter for Natten, bekræftede det Indtryk, man havde dannet sig af, at Formaalet med disse Troppebevægelser var en Demonstration eller en Sikringsforanstaltning over for alle Eventualiteter.

I Virkeligheden havde der i den af Torpedobaaden „Glenten“ Kl. 2232 indrapporterede sunkne Bugserbaad befundet sig Marinetropper udstyret med Gevær og Staalhjelme, men dette kom først til Søværnskommandoens Kundskab den 9. Kl. 04 00, da man havde modtaget følgende Melding fra Slipshavn:

„Fra „Glenten“ 9. April 03 00 indtelefoneret fra Spodsbjerg. 1 Serie Skibe kom op Syd fra i Aften. Førerskib Slesvig-Holstein-Klassen efterfulgt af en T-Baad antagelig af Wolf-Klassen og en M-Baad.

I Serien var bl. a. 6 armerede Trawlere. Ved 21 20 Tiden hørtes fra „Glenten“, der laa i sydlige Fortøjningsboje, en Kollision, og et Skib saas at bevæge sig rask vestefter, „Glenten“ kastede los og stod efter Skibet, der var en stor Bugserbaad og var sunket med Agterenden, da „Glenten“ naaede den. I Stævnen befandt sig en Del Mennesker, af hvilke „Glenten“ reddede 32, hvoraf Halvdelen civile, Halvdelen militære. Sidstnævnte var Marinetropper udstyret med Gevær og Staalhjelme; de af „Glenten“ bjergede blev straks sat om Bord i en Trawler. Pladsen for Vraget nogenlunde afmærket af Pilk ca. 100 m Vest for Pladsen, 22 m Vand.

Har Grund til at tro, at alle Skibe, der er passeret „contains an expeditional force of naval troops.“

Blandt Skibene i alt 30 Trawlere, der alle var haardt lastede, formentlig med de omtalte „troops“, de manøvreredes ikke med Rutine. 6 af dem var i Eftermiddag i Daglys ved at løbe en af vore S-Baade, der var i Færd med Minestrygning, ned.

„Glenten“ lod sig afløse paa sydlige Patrouille, gik op til „Ingolf“ for Konference med Chefen, derefter til Spodsbjerg for at telefonere, da Telefonen ikke ugenert, anvendtes Engelsk. De af „Glenten“ bjergede anede ikke, hvor i Verden de var, og blev meget forbavset over at høre, at det var Store-Bælt. De duftede af Spiritus, saa alt andet end glade ud og havde været indespærret i 4 Dage forud for dette.“

Ovenstaaende Melding blev omgaaende forebragt Forsvarsministeren, Chefen for Søværnskommandoen, Chefen for Marinestaben og Souschefen i Marinestaben, og under Drøftelsen af hvilken Betydning, der kunde tillægges denne Melding, indrapporteredes Kl. 0417 fra Lynetten, at Middelgrundsfortet Kl. 0402 havde observeret et Fartøj paa Vej til Københavns Havn. Fartøjet, der havde slukkede Lanterner, belystes med Projektør, hvorved det viste sig at være et tilsyneladende uarmeret, tysk Orlogsfartøj. Skibet belyste selv sit Orlogsflag og slukkede derefter igen. Paa Fortet hejstes Protestsignal og eget Flag belystes, hvorimod Varselsskud ikke blev affyret paa Grund af Funktioneringsfejl ved Kanonen.

Det skal bemærkes, at Skibet ikke blev taget under Beskydning, da man fra Fortet ikke kunde fastslaa Hensigten med Besejlingen (se senere detailleret Beretning).

Lynettens Melding blev forebragt Forsvarsministeren, da denne netop kom ind til Chefen for Søværnskommandoen for at meddele, at den tyske Gesandt havde anmodet Udenrigsministeren om en Samtale for at overrække en Note fra den tyske Regering.

Kl. 0424 meldtes fra Halskov Rev Kystudkigsstation, at 2 store Dampere, heraf 1 uden Lanterner, og 4 mindre Dampere, antagelig Minefartøjer, stod ind til Korsør.

Kl. ca. 0429 indløb Melding fra Lynetten om, at et tysk Orlogsfartøj som „Ingolf“ var i Københavns Havn.

Kl. 0430 indløb Melding fra Slipshavn om, at der var gaaet tyske Skibe ind i Nyborg Havn, som havde besat „Ørnen“, samt at store Dele af den tyske Hær var gaaet i Land ved Middelfart.

Der blev nu givet Ordre til at tilkalde det i Søværnskommandoen tjenstgørende Personel, der ikke havde Vagt.

Endvidere blev Direktøren for Krigsministeriet, der var nærværende i Ministeriet, underrettet, og efter at have været i Forbindelse med Forsvarsministeren anmodede Direktøren Chefen for Generalkommandoen og Chefen for Generalstaben om at møde i Krigsministeriet.

Under Drøftelsen af de indløbne Meldinger blev det nævnt for Forsvarsministeren, at de af Søværnets Enheder, der maatte være til Stede ved eventuelle Landgangssteder, vilde handle efter de forud givne Forholdsordrer (se Side 6: Søværnskommando-Ordre Nr. 2). Ministeren var ganske indforstået hermed, men tilføjede paa Forespørgsel, at der ikke skulde udstedes Ordre om yderligere Foranstaltninger, førend man havde Kendskab til de af den tyske Gesandt paa den tyske Regerings Vegne fremsatte Krav eller Forslag.

Herefter udviklede Begivenhederne sig i *store Træk* som følger, idet der i øvrigt med Hensyn til Detailler skal henvises til efterfølgende nærmere Beretning om Forhold og Tildragelser under Besættelsen inden for forskellige Omraader.

Mellem Kl. 0430 og 0450 indløb fra forskellig Side Meldinger om tyske Troppers Overskridelse af Grænsen ved Krusaa og om Landsætninger i Middelfart, Nyborg, Korsør og i København ved Langelinie.

Da Chefen for Generalkommandoen og Direktøren for Krigsministeriet — ca. Kl. 0455 — var kommet til Stede hos Forsvarsministeren — Chefen for Generalstaben var blevet holdt tilbage af de tyske Tropper — orienterede man sig om Situationen paa Grundlag af de indløbne Meldinger.

Lidt over Kl. 0500 tog Forsvarsministeren — ledsaget af Cheferne for Søværnskommandoen og Generalkommandoen — til Amalienborg.

Forinden forespurgte Chefen for Marinestaben, om der maatte gives Ordre til Modforanstaltninger, hvorefter Ministeren gentog, at der ikke maatte udstedes yderligere Ordre, førend der forelaa en Regeringsbeslutning paa Grundlag af de af den tyske Gesandt bebudede Forslag.

Chefen for Søværnskommandoen gav Ordre om Alarmberedskab, men at der ikke maatte skydes før efter nærmere Ordre.

I Henhold hertil udsendtes pr. Telefon Ordre til Eskadren, Kystdefensionen, Flyvevæsenet og Flaadestyrken ved Frederikshavn om Etablering af Sikringstjeneste 3, dog uden at skyde før efter nærmere Ordre; Ordren udsendtes ikke pr. Radio til Styrker i Søen. Endvidere blev der givet Ordre til at armere samtlige Minespæringer samt til at purre ud paa Søværnets Kaserne og udsætte Poster paa Holmen. Det skal bemærkes, at Ekspeditionen af nævnte Ordre vanskeliggjordes af de allerede paa dette Tidspunkt begyndende Forstyrrelser i Telefontjenesten.

Fra Kl. 0535 blev København overfløjet af et stort Antal tyske Luftfartøjer, hvorfra nedkastedes Flyveblade.

Kl. 0545 blev den jourhavende Adjutant hos H. M. Kongen af Søværnskommandoen underrettet om, at en tysk Styrke var gaaet i Land ved Søværnets Kaserne, og Kl. 0555 om, at den var gaaet om Bord i „Niels Juel“.

Kl. ca. 0620 vendte Chefen for Søværnskommandoen tilbage, medbringende Regeringens Afgørelse og de hermed tiltraadte Betingelser, hvorefter det meddeltes Søværnets Myndigheder og Enheder, at der efter Kongens og Regeringens Ordre ikke skulde ydes Modstand, og at intet Materiel maatte ødelægges.

Minespæringerne blev beordret desarmeret, der etableredes Sikringstjeneste 1, og det ved Bæltspæringerne stationerede Materiel, der havde afvist tysk Henstilling om at forlade Spæringerne, blev beordret i Havn.

Detalleret Beretning

om

Forhold og Tildragelser den 8.—9. April indenfor forskellige Omraader.

Til Udarbejdelsen af foreløbig detailleret Beretning er anvendt samtlige fra Søværnets Myndigheder, Skibe og Forter m. fl. indkomne Rapporter samt Referater af Samtaler med civile Øjenvidner til Landsætningen i København.

København.

I. Situationen ved København den 8. April Aften.

a. Kystdefensionen.

Under Sikringsperioden har det været Kystdefensionens *Hovedopgave* at udføre Vagt- og Sikkerhedstjeneste i Københavns Redomraade, der var spærret Farvand, og her deltage i Neutralitetsbevogtningen efter Søværnskommandoens Bestemmelser og Direktiver.

Til Løsning af de foreliggende Opgaver disponerede Kystdefensionen over:

1) De tidligere nævnte med en Vagt- og Sikringsbesætning belagte Værker.	} Alle med civil
Besætning.
2) Københavns Minespæringer.	
3) 3 Minestrygningsfartøjer til Bestridelse af den militære Patrouilletjeneste.	
4) Til Varetagelse af Lods- og Afvisningstjeneste ved Spæringerne:	
S/S „Godthaab“ (Nordre Vagtskib, udlaant til Søværnet fra Grønlands Styrelse).	
1 Fyrskib (Søndre Vagtskib).	
8 Toldpatrouillebaade (udlaant til Søværnet fra Toldvæsenet).	

Den almindelige Situation ved Kystdefensionen den 8. April Aften var følgende:

Ingen af Kystdefensionens Værker var krigsbemandet.

Omkring København var der udlagt *Vagt- og Sikringsbesætninger* paa nedenstaaende Værker i det vedføjede Omfang:

Kommandostationen Lynetten	134	Befalingsmænd	og	Menige.
Middelgrundsfort	204	—	—	—
Flakfort	272	—	—	—
Dragørfort	93	—	—	—

Paa Grund af den lange forudgaaende Isperiode lod Besætningernes og Skolernes Artilleriuddannelse paa de belagte Forter — Middelgrundsfort, Flakfort og Dragørfort — meget tilbage at ønske.

Den 4. April var 150 Mand blevet overflyttet fra Middelgrundsfort til Flakfort for at give Plads for 460 nyindkaldte værnepligtige, der havde Indkaldelsesordre til den 9. April.

Paa hver af de belagte Værker forefandtes *uddannet* Personel til Besættelse af 4 Stk. 12 cm Kanoner, medens øvrigt Personel var under Uddannelse. Paa Lynetten findes intet Skyts opstillet.

I Løbet af Dagen den 8. forhandlede mellem Søværnskommandoen og Kystdefensionen om eventuelt at supplere Besætningerne op med genindkaldte værnepligtige af tidligere Aargange eller at fastholde Mødeorderne til de ovennævnte 460 værnepligtige, der skulde møde den 9. April. Da man fra Regeringens Side ikke ønskede foretaget ekstraordinære Indkaldelser til Kystdefensionen, og en Ændring desuden af organisatoriske Grunde vilde være uheldig, blev man staaende ved det sidste Alternativ.

Den 8. E.M. fratraadte Chefen for Middelgrundsfortet denne Post for at tiltræde Tjeneste i »Niels Juel« ved Artilleriskibets Kommandohejsning samme Dag, hvorefter den paa Fortet sædste tjenstgørende Søofficer indsattes som Interimschef.

Situationen paa Søen omkring København var denne, at der i Farvandet indenfor Københavns Redomraade var betydelig Drift af sammenskruet Is.

Vagtskibet Nord for de nordlige Minespærringer — S/S „Godthaab“ med civil Besætning — havde under Isperioden været inddraget, og man havde flere Gange siden den 28. Marts forsøgt at holde Vagtskibet ude, men det var paa Grund af Drivis drevet af, og ved en enkelt Lejlighed maatte det med Isbryderassistance bringes ind til Langeliniekaen.

Endnu den 8. om Morgenen forsøgte „Godthaab“ at indtage sin Station, men maatte vende om efter et Par Timers Forløb paa Grund af Isvanskeligheder.

De Patrouillebaade, der normalt var knyttet til nordlige Patrouilledistrikt — 2 af Toldvæsenets Motorbaade med civil Besætning — kunde heller ikke holdes ude i det isfyldte Farvand.

Med Hensyn til de militære Bevogtningsfartøjer — 3 Ministrygningsfartøjer af Springerentypen — skal det bemærkes, at det, efter at den sammenhængende Isperiode var ophørt i Slutningen af Marts, kun havde været muligt at lade disse Baade holde Øvelser i Nærheden af Havnen, dog kun om Dagen, men det var endnu udelukket — henset til deres svage Skrog og saarbare Skruer — at holde dem ude om Natten.

Der var saaledes ingen Bevogtnings- eller Patrouillefartøjer paa Post indenfor Københavns Redomraade.

Lodsdamperen, som man under Hensyn til, at Lodstvang var paabudt, havde bestræbt sig for under hele Isperioden at holde ude, opholdt sig paa Grund af svær Drivis ca. 1/2 Sømil Nord for Middelgrundsfort i en Vaage, der holdtes aaben af den nordgaaende Strøm.

b. Flaademateriel ved København.

Ved Flaadestationen henlaa nedennævnte Skibsmateriel under Kommando:

1) Artilleriskibet „Niels Juel“.

Eskadrechefens Kommandotegn var den 8. April Kl. 1600 flyttet til Artilleriskibet „Niels Juel“ fra Logiskibet „Hekla“ samtidig med Kommandohejsning i Artilleriskibet, der havde været oplagt som Kaserneskip for en Del af Eksercerskolen, hvor Skibets Befalingsmænd var tjenstgørende.

Til Skibets tidligere værnepligtige Besætning, der som allerede nævnt var blevet hjemsendt den 30. Marts, var der den 8. Em. udstedt Genindkaldelsesordre. Befalingsmændene tiltraadte Tjeneste om Bord ved Kommandohejsningen, samtidig med at Eksercerskolens Mandskab gik i Land.

Efter Kommandohejsningen klargjordes enkelte ikke-klare Kanoner og A. L.-Skyts, saaledes at dette Materiel ved Midnat var klart, men i konserveret Stand.

Fra Maskinen var en Del Maskindele til Reparation ved Orlogsværftet, samt en Del Eftersynsarbejder i Gang. Maskinen var samlet og klar i Løbet af den 9. Fm.

Kl. 2400 var der — i Forhold til Krigsbemandingsreglementet — følgende Personelmangler:

Søofficerer.....	4
Andre Befalingsmænd.....	4
Mather og Elever.....	24
Andre værnepligtige, ca.....	120

Der var i øvrigt normal Vagt i Skibet med Søofficer paa Dækket.

2) 2. Ministrygningsgruppe.

„Makrelen“	} henhørte kommandomæssigt under Kystdefensionen og laa ved Torpedobaadsbroerne.
„Søhunden“	
„Havkatten“	

„Søhunden“ var Tjenestebaad og laa paa 1 Times Varsel.

3) Ministrygningsfartøjet „Havørnen“, der kommandomæssigt henhørte under Marinestationen „Slips-havn“, laa ved Torpedobaadsbroerne.

4) 2. og 3. U-Baadgruppe laa ved Undervandsbaadsdivisionen; kommandomæssigt direkte underlagt Søværnskommandoen.

Ved de respektive Divisioner henlaa nedennævnte Fartøjer oplagt uden Besætninger:

Bevogtningsfartøjet	„Hvalrossen“.	} (uden Ildledelsesanlæg m. v.).
Ministrygningsfartøjet	„Søbjørnen“	
—	„Søulven“	
—	„Springeren“.	
—	„Narhvalen“	(periodisk Eftersyn).
Undervandsbaaden	„Bellona“	(Hovedeftersyn).
—	„Ran“.	
—	„Triton“.	
—	„Galathea“	(uden Akkumulatorbatteri).

Ved Nordre Toldbod henlaa Inspektionsskibet „Islands Falk“ direkte under Søværnskommandoen.

Inspektionsskibet var klar til Afgang til Færøerne, men var paa Grund af Forholdene i Kattegat og Skagerrak blevet tilbageholdt indtil videre.

I Hangaren paa *Luftmarinestationen København* var flyveklar 5 Rekognosceringsluftfartøjer og 2 Torpedoluftfartøjer, medens 3 Rekognosceringsluftfartøjer stod til Eftersyn; øvrige til Stationen hørende Luftfartøjer var til Eftersyn ved Orlogsværftet.

II. Begivenheder ved Besættelsen af København den 9. April.

Natten mellem den 8.—9. April forefaldt intet usædvanligt indenfor Københavns Redomraade, før der Kl. ca. 0400 den 9. fra Lodsdamperen observeredes 2 Skibe, der Nord fra styrede ned mod de nordlige Minespærringer.

Det forreste Skib førte en enkelt Topplanterne og Sidelys, det agterste Skib 2 Topplanter og Sidelys.

Lodsdamperen stod straks henimod Skibene for at stoppe dem og sætte Lods om Bord.

Skibene styrede ind mod Kroneløbsfyrlinien. Da Lodsdamperen befandt sig ca. 1 Sømil fra disse Skibe, satte det agterste Skib Projektøren paa Lodsdamperen og afgav nogle Blink. Derefter rettedes Projektøren et Øjeblik mod Skibets eget Flag under Gafflen. Paa Grund af Afstanden og den korte Belysningstid kunde Flaget ikke skelnes udover, at det syntes rødt.

Skibene sejlede med god Fart, saaledes at det var udelukket, at Lodsdamperen kunde indhente dem; og da Kursen var nøje efter Fyrlinien formodedes, at det var danske Orlogsfartøjer, der ikke benytter Lods.

Samtidig med at Lodsdamperen bemærkede de 2 Fartøjer, blev disse observeret fra Middelgrundsfortet.

Da Fartøjerne ikke stoppede op for at tage Lods, tændtes en Projektør mod det ene Fartøj, der opfattedes som værende en stor Bugserbaad.

Stopsignalet hejstes og belystes.

Derefter belystes det andet Fartøj med Projektør, og det saas da at være et tilsyneladende uarmeret Orlogsfartøj af ukendt Nationalitet. Der saas ingen Folk paa Dækket. Da Projektøren rettedes mod Skibet sendtes derfra en Række Blink, hvorpaa Projektøren blev slukket, og Ordre blev givet til Affyring af Varselsskud, hvilket imidlertid mislykkedes.

Til Oplysning herom anføres af Middelgrundsforts Rapport følgende: „Ved Undersøgelse af Kanonen viste det sig, at Varselsskuddet ikke var faldet, da Patronen paa Grund af Fedt i Kammeret ikke kunde indføres, saaledes at Kilen ikke kunde lukkes. Paa Grund af Kanonkommandørens Ukendskab til Vaabenet og hans manglende Kendskab til Fortets Tjenestegang, hvilket maa tilskrives hans korte Tjenstgøring (4 Dage) paa Fortet, prøvede han gentagne Gange at lukke Kanonen, uden at det lykkedes. Da Skuddet ikke faldt, undersøgte Vagtchefen Kanonen, da han var færdig med Signaleringen og Projektørtjenesten. — Paa dette Tidspunkt skønnedes det for sent at anvende den anden Kanon.“

Da Projektøren blev slukket, belyste Skibet sit Flag, der erkendtes som tysk Orlogsflag; derefter slukkedes alt Lys om Bord i Fartøjerne.

Kl. 0403 afgaves Melding om det passerede til Kommandostationen Lynetten, der

Kl. 0417 afsluttede Videremeldingen til Efterretningsstationen i Søværnskommandoen.

Som tidligere anført blev Fartøjet ikke taget under Beskydning fra Middelgrundsfort, og som det forstaaelige heri skal fremhæves, at det observerede Fartøj tilsyneladende var et uarmeret Orlogsfartøj, og at det fra Fortet selvsagt var ganske udelukket at skaffe sig Viden om Hensigten med Fartøjernes Besejling.

Projektørbelysning, Afgivelse af Stopsignal og Protestsignal blev effektueret omgaaende, ligesom Lynetten allerede 1 Minut efter at Skibet var observeret modtog en fuldtud klar Melding, der videre sendtes til Efterretningsstationen.

Under de forefundne Omstændigheder og de givne Ordre og Direktiver var der for Fortet intet Grundlag for at tage Fartøjet under Beskydning.

Skulde man kunne hindre en saadan uforudset Indpassage af et enkelt Fartøj, maatte der have været udstationeret kraftige Orlogsfartøjer ved alle Adgange til Redomraadet, samt etableret effektive Havnespærringer og Forbud mod Natsejlad, ligesom Orlogsfartøjer og Forter maatte have haft Ordre til straks at aabne Ilden mod ethvert Fartøj, der ikke efterkom Stopsignal.

Som Forholdene har været, har Søværnet ganske savnet Materiel og Personel til saa omfattende Spærringsforanstaltninger.

Ved Kroneløbet stoppede det ene Fartøj, medens det andet fortsatte og Kl. 0420 fortøjede ved Langeliniemolen, hvor der netop var fri Kajlængde mellem en Isbryder og nogle oplagte Fragtdampere. Manøveren foregik særdeles hurtigt og præcist; man kunde skimte en Del Folk paa Dækket, men det var endnu umuligt at se, hvad der foregik.

De to Skibe viste sig senere at være tysk Isbryder „Stettin“ og S/S „Hansestadt Danzig“ armeret med 2 Stk. 10—12 cm Kanoner.

Paa Kystdefensionen havde man dannet sig den Opfattelse, at Skibet medbragte saarede fra krigsforliste Skibe (muligen i Forbindelse med Begivenhederne Nord paa), der ønskedes udskibet i

København, og man forestillede sig ikke, at der var ved at foregaa en Besættelse af Hovedstaden, ikke mindst i Betragtning af Skibets Udseende og svage Armering.

Kl. 0445 var det saa lyst, at man med Sikkerhed fra Lynetten kunde fastslaa, at der fandt Udskibning af Tropper Sted, bestaaende af Fodfolk med krigsmæssigt Udstyr og forsynet med Cykler og Motorcykler.

Melding herom blev straks afgivet til Søværnskommandoen.

Paa Grund af Begivenhedernes hurtige Udvikling, blev der ikke sendt en Officer fra Lynetten til Langelinie for nærmere at undersøge Transportskibet straks ved dettes Ankomst.

Efter forskellige Samtaler mellem Søværnskommandoen og Kystdefensionen Kl. 0450—0523 blev Forterne sat i Alarmberedskab, og Minespæringerne blev armeret, men der maatte ikke skydes før efter nærmere Ordre.

Mellem Kl. 0520—0530 modtog Søværnets Kaserne Ordre til at purre ud og lade Kasernebesætningen træde an under Gevær samt udsætte bevæbnede Poster paa Holmen, og Skibene paa Flaadestationen fik Ordre til at etablere Sikringstjeneste 3, dog ikke skyde før efter nærmere Ordre.

Kl. 0530 kom et tysk Rofartøj ført af en Officer til Kasernehavnen.

Fra det tyske Fartøj gik 5 à 6 Mand i Land, og efter en kort Forhandling med et Par Befalingsmænd, der sammen med en Skildvagt var ved Kasernehavnen, gik Styrken hen mod „Niels Juel“. Alle var revolverbevæbnede, med Revolverne i Hylster ved Bæltet.

Folkene stillede op i Land ved Landgangen, og en Officer kom om Bord, idet han hilste Flaget.

Officeren, en Oberleutnant zur See, henvendte sig til Stabschefen ved Eskadren og meddelte efter Ordre, at Tyskerne kom for at hjælpe Danmark med at opretholde Neutraliteten mod England, og at man haabede, vi forstod, at det var „freundlich“. Han overrakte en maskinskrevet Formular, som han anmodede om Underskrift paa, og som indeholdt Krav om,

at Skibet ikke maatte forlade sin Liggeplads,

at alle Kanoner og andre Vaaben øjeblikkelig skulde aflades, og at al Ammunition og Haandvaaben skulde opbevares i aflaaset Rum,

at Maskin- og Radioanlæg skulde gøres ubrugelige.

Efter at have gjort sig bekendt med Indholdet anmodede Stabschefen Næstkommanderende om at telefonere Indholdet til Søværnskommandoen og blev selv paa Dækket sammen med den tyske Officer, der paa Forespørgsel meddelte, at lignende Forholdsregler var truffet over for Norge.

Da Telefoneringen til Søværnskommandoen tog nogen Tid, spurgte den tyske Officer, hvad der ventedes paa og viste nogen Utaalmodighed. Spørgsmaalet blev besvaret med et andet, nemlig om han havde en Afskrift, som man kunde faa. Dette benægtede han, men han saa intet at bemærke til, at man foretog en Afskrift, det kunde jo kun tage et Par Minutter, og han skulde videre.

Under den tyske Officers Ophold om Bord kom tyske Luftfartøjer til Syne og overfløj Byen og Holmen.

Da de første Luftfartøjer observeredes, bemærkede han, at der ikke var nogen Grund til at være urolig, det var kun en „freundlich“ Demonstration.

Da Formularen var afskrevet, forsynede Stabschefen den med følgende Paategning: „Über Inhalt erkündigt — Jens L. Nørgaard.“

Officeren gik derefter fra Borde — igen hilsende Flaget — og gik med sine Folk om Bord i Fartøjet, som roede ud af Kasernehavnen og over mod „Islands Falk“, der laa ved Nordre Toldbod.

„Niels Juel“ fortsatte derefter med Klargøringen af Skyts m. v.

Efter Oplysning fra den vagthavende Søofficer blev der af en Civilperson, som ledsagede Tyskerne, taget Billeder (eventuelt Film) af Begivenheden.

I den følgende Tid fløj et varierende Antal tyske Luftfartøjer over København, en enkelt samlet Formation talte 22 Maskiner. Formentlig har i alt højst 40—50 Maskiner været til Stede, hovedsagelig 3- og 2-motorede Bombemaskiner og enkelte mindre og hurtigere Luftfartøjer, formentlig Jagere.

Kl. 0615 havde det tyske Rofartøj forladt Kasernehavnen og var ankommet til „Islands Falk“, hvor en enslydende Formular forelagdes; Formularen blev forsynet med Observationspaategning af den vagthavende Søofficer.

Mellem Kl. 0650—0736 modtog Skibe m. v. følgende Ordre fra Søværnskommandoen:

„Efter Kongens og Regeringens Ordre skal der ikke ydes Modstand ved eventuel Besættelse. Sikringstjeneste 1. Intet Materiel maa ødelægges.“

Ved *Luftmarinestationen København* forefaldt intet af Betydning, før Stationen

Kl. 0535 modtog Ordre fra Søværnskommandoen: „Sikringstjeneste 3, ikke skyde før nærmere Ordre“.

Alt Personel med Telefon beordredes i det Omfang, Forstyrrelserne i Telefontjenesten tillod det, til at møde paa Stationen snarest muligt.

Det overvejedes at tage Luftfartøjerne ud og klargøre disse, men da der Kl. 0545 observeredes et stort Antal tyske Luftfartøjer over Stationen og over København, blev dette opgivet.

III. Forskelligt.

Med det Formaal at faa undersøgt forskellige Forhold ved det tyske Transportskibs Indlægning ved Langeliniekajen har en Officer fra Søværnskommandoen overværet en Samtale mellem Havne-direktøren og den Natten mellem den 8. og 9. April paa Langeliniemolen vagthavende Havnebetjent, samt en Samtale mellem en Toldinspektør og 4 Toldbetjente, der samme Nat havde Vagt forskellige Steder inden for Havneområdet.

Af de første Samtaler fremgaar,

- at de paagældende Havne- og Toldbetjente er blevet forhindret af tyske Soldater i at melde om Be-givenheden,
- at det maa anses for sandsynligt, at alle de i første Omgang til København kommende Tropper er ankommet med Transportskibet og ikke — som Rygter har fortalt — med civile tyske eller andre Lastdampere de foregaaende Dage,
- at der paa denne Aarstid ikke findes nogen Politivagt ved Langeliniekajen,
- samt at der til Transporten af de landsatte Tropper anvendtes et Kulautomobil med ukendt Ejen-domsforhold.

Ad anden Vej er det fastslaaet, at ingen af de tyske Skibe ved Ankomsten til København havde dansk Lods om Bord.

Marinestationen Slipshavns Omraade (Store-Bælt — Lille-Bælt).

Som Retningslinie for Marinestationen Slipshavns Virksomhed forelaa Søværnskommandoens Direktiv af 19. November 1939, paa Grundlag af hvilket *Opgaver og Kommandoforhold* i Stationsordre Nr. 1 af 1. Marts 1940 i Hovedsagen var formuleret saaledes:

- a. *Kommandostationen* organiserer og leder Bevogtnings- og Patrouilletjenesten samt Mineeftersøg-ningstjenesten i Store- og Lille-Bælt.
- b. *Stationsskibenes* og Patrouillefartøjernes Hovedopgave er:
At overvaage Overholdelsen af de udstedte Neutralitetsbestemmelser og særlig at paase, at fremmede Undervandsbaade ikke krænker disse.
Afvisning og Vejledning af Skibe m. v., der nærmer sig Spærringen og Kontrol med, at intet Fartøj kommer ind paa spærrede Omraader.
Al Sejlads henvises til de afmærkede Gennemsejlinger.
- c. Ordre om Spærringens Armering og Desarmering vil af Stationschefen blive givet, saafremt der maatte foreligge saadanne Oplysninger, som gør en saadan Forholdsordre nødvendig.

Med Hensyn til Besejling af Minespærringernes afmærkede Gennemsejlinger bemærkes,

- at Passage saavel af Krigsskibe (*i Overfladen*) som af Koffardiskibe var fri,
- at der ikke var Lodstvang, men
- at Lods kunde erholdes fra de Nord og Syd for Spærringerne udlagte Fyrskibe i Store- og Lille-Bælt samt for tyske Skibes vedkommende fra de Syd for og lejlighedsvis Nord for Spærringerne i internationalt Farvand værende tyske Lodsskibe.

Det Stationen underlagte Materiel bestod i Hovedsagen af de nedenfor nævnte Enheder — her- under en Del lejet Materiel med civil eller militær Besætning.

For det Stationen underlagte Materiels Optræden i Almindelighed over for Neutralitetskrænkelser m. v. forelaa i øvrigt udgivne Søværnskommando-Ordre — herunder navnlig af Betydning Ordre:

- Nr. 1. Direktiv for Søværnets Optræden under forskellige Forhold,
- Nr. 2. Forholdsordre vedrørende Optræden over for Neutralitetskrænkelser,
- Nr. 3. Om dansk territorialt Farvands Udstrækning og
- Nr. 4. Almindelige Bestemmelser for Sikringstjeneste.

Det bemærkes herved, at de i foranstaaende Ordre fastsatte Regler for Meldinger m. v. direkte til Søværnskommandoen om Foreteelser og Bevægelser i Søværnskommandoens forannævnte Direktiv *under Hensyn til Bælternes Karakter som Gennemsejlingsfarvande og under Hensyn til mindst mulig Brug af Radio* var ændret og paa Grundlag heraf formuleret saaledes i Stationsordre Nr. 1:

„Melding om fremmede Orlogsskibes, fremmede militære Luftfartøjers samt Prisers Passage m. v. maa normalt ikke gives pr. Radio.

Passage m. v. af fremmede egentlige Orlogsskibe og Priser meldes normalt pr. Telefon af Fyrskib N. Hvis dettes Telefon er meldt i Uorden skal Melding om Passage m. v., saafremt Forholdene tillader det, snarest ved Stationsskibets Foranstaltning af Søofficer afgives til Marinestationen fra Telefon i Land.“

A. Situation Store-Bælt og Lille-Bælt den 8. April Kl. 1800.

1. Store Bælt.

Bevogtning ved Spærring:

„Ingolf“ til Ankers N. for Spærring.
 „Glenten“ fortøjet S. for Spærring.
 „Høgen“ N. for Spærring.
 2 Lodskuttere.

Minearbejde ved Spærring:

„Lossen“ til Ankers NNW. for Albuen.
 „Søløven“ fortøjet „Lossen“.
 „Søridderen“ }
 „Støren“ } Minestrygning S. for Spærring.
 P 1—4 }

Nyborg: „Ørnen“.

Slipshavn: „Sælen“, Luftfartøj Nr. 80

Svendborg: „Sixtus“ (Havari).

Holmen: „Havørnen“ (Tilrigning).

2. Lille Bælt.

Bevogtning ved Spærring:

„Hvidbjørnen“ til Ankers N. for Spærring.
 „Nordkaperen“ fortøjet S. for Spærring.
 2 Lodskuttere.

Søby (Ærø): „Kvintus“.

Lodskuttere, Mineeftersøgningskuttere, Postkuttere, Mine- og Kabelbaade i øvrigt fordelt i Havne inden for Omraadet klar til Afløsning o. lign.

Vedrørende *Beredskabstilstand* for Skibsmateriellets Vedkommende forelaa som Direktiv Søværnskommando-Ordre Nr. 4, hvorefter Enhederne havde Sikringstjeneste Nr. 1 (Normal Sikringstjeneste under Neutralitetsforhold), idet dog Enhederne i *Havn* i Overensstemmelse med Praksis — af Hensyn til at give Personellet fornøden Hvile og Aflastning — havde givet Landlov (kvartervis).

Minespærringerne var efter Issituationen endnu ikke bragt i Orden og i øvrigt *desarmerede*. Søminestationerne Nr. 1 (Albuen) og Nr. 2 (Paagø Huse paa Langeland) samt Nr. 3 (Haven By paa Ærø) og Nr. 4 (Mommærk By) var bemandede og i Orden.

Afmærkningen til Vejledning for den fri Passage af Minespærringerne (evt. med Lods) var netop i *Store-Bælt* i Hovedsagen bragt i Orden efter Issituationen, men i *Lille-Bælt* endnu ikke bragt i Orden.

Kabeltelefon fra de nordlige Fyrskibe til Land, der normalt skulde benyttes til Indtelefonering til Marinestationen Slipshavn (herfra videre til Søværnskommandoen) af Meldinger om Passage m. v. af fremmede Orlogsskibe, Luftfartøjer o. lign., var dog endnu ikke bragt i Orden efter Issituationen (se senere vedrørende „Glenten“s Optræden).

B. Begivenheder i Store-Bælt og Lille-Bælt indtil Kl. 0400 den 9. April 1940.

1. Lille-Bælt.

Ved Mørkets Frembrud den 8. April stod „Nordkaperen“ — efter at have meddelt 2 tyske Forpostskibe til Ankers S. for Spærringen, at Afmærkningen ikke var i Orden, og at Lodsning som Følge heraf ikke vilde finde Sted i Nattens Løb — op gennem Gennemsejlingen og fortøjede N. for Spærringen ved „Hvidbjørnen“.

Fra „Hvidbjørnen“ modtoges Ordre til at være klar til Afgang til Patrouille S. for Spærringen fra Kl. 0500.

Ved Mørkets Frembrud havdes følgende Observationer af tyske Enheder S. for Spærringen ud over de nævnte 2 Forpostskibe

1 Transportskib (evt. Mineskib)	} i Retning af Pøls Rev.
1 Moderskib (evt. Lodsskib)	
3—4 Trawlere (evt. Räumboote)	

Det bemærkes:

at der den 8. i Dagens Løb ikke var observeret nævneværdig tysk Virksomhed S. for Spærringen og at Natten forløb uden Observationer af tyske Bevægelser.

2. Store-Bælt.

a. Mineskibsflotillen med Minestrygningsfartøjer.

Ved Mørkets Frembrud den 8. April afbrødes igangværende Minestrygning i Farvandet mellem dansk og tysk Minespærring, hvorefter „Søridderen“, „Støren“ og P 1—4 samt „Søløven“ (der efter Afgang fra „Lossen“ Kl. 1830 havde foretaget en kort Inspektion af Strygningsarbejdet) fortøjede ved „Lossen“ NNW. for Albuen Kl. ca. 2000—2045, hvor Ordre modtoges for næste Dag. „Søridderen“ og „Støren“ ankrede Kl. ca. 2130 N. for Albuen (Ordre for Damp Kl. 0600).

I „Lossen“ holdtes Kvartersvagt efter Dagkrigsvagtrullen; Dampvarsel $\frac{1}{2}$ Time.

Ved Mørkets Frembrud havdes fra denne Styrke følgende Observationer af tyske Enheder:

1 Moderskib	} til Ankers tæt S. for Spærringen ved Gennemsejlingen.
8 Minesøgningskuttere	

Det bemærkes, at denne Styrke i Hovedsagen var orienteret om den betydelige tyske Bevægelse nordpaa i Bæltet i Løbet af 7.—8. April.

b. Bevogtningsstyrken ved Spærringen.

Ved Mørkets Frembrud den 8. April var Bevogtningsstyrken placeret som tidligere anført.

Kl. 1950 afgav Marinestationen Slipshavn Situationsmelding pr. Telefon til Søværnskommandoen i Overensstemmelse hermed. I Meldingen anførtes intet om fremmede Bevægelser.

Indtil Kl. ca. 2130 observeredes — som iøvrigt i Løbet af 7.—8. — en betydelig tysk Bevægelse for nordgaaende gennem Spærringen:

Ifølge Observation fra „Glenten“ (sydlig Patrouille) i alt ca. 25 Trawlere o. lign., 3 T-Baade o. lign. samt 1 Linieskib af Schleswig-Holstein-Klassen — ifølge Observation fra „Høgen“ (nordlig Patrouille) bl. a. 2 Transportskibe paa 5000—7000 ts.

Sigtbarheden var særdeles god.

Kl. 2145 hørte „Glenten“ en Kollision i Retning af de 2 sydl. Lystønder i Gennemsejlingen, hvorefter Lanterner saas trække mod W. ind over det spærrede Omraade.

Kl. 2150 observeredes 2 Rakter; „Glenten“ lettede og stod mod Skibet, der signalerede „Habe Leck“. Skibet belystes og viste sig at være det forreste af 7 Kl. 2130 for nordg. passerede blændede Skibe, en stor Slæbedamper „Taifun“, der nu var stoppet i synkende Stand og ifærd med at udsætte Redningsmidler.

En armeret Trawler kom til, men forholdt sig passiv, bortset fra at belyse „Taifun“. „Glenten“ satte Stævnen paa „Taifun“, hvorfra 32 Mand sprang over paa „Glenten“, der herefter bakkede sig klar. De øvrige ombordværende gik i Fartøj over i Trawleren. „Taifun“, der førte „Reichsdientsflagge“, havde civil Besætning, men tillige militære Passagerer med Vaaben bl. a. Maskingeværer (se senere).

Kl. 2225 afsendtes Telegram (Kode) til Flaaderadio, Slipshavn og „Ingolf“:

„Tysk Bugserdamper synker, Besætning bjerget.

54° 48' N.	} Vrag der er Fare for Sejlads X 2225“.
10° 50' E.	

- Kl. 2235 „Taifun“ sank paa omtrentlig Plads
 Kels Nor i retv. 215°
 Rød Lystønde S i retv. 118° }
 ca. 1,5 Sml. af Land, ca. 1,5 Sml. inde i Spærringens vestlige Del, ca. $\frac{3}{4}$ Sml. WNW. for om-
 telegraferede Plads.
 Fra „Glenten“ udlagdes en Ballon ved Vraget.
 I Lighed med Praksis fra tidligere Skibbrud ved Spærringen overførtes de bjergede
 Folk fra „Glenten“ til Trawlerne „Hugin“ og „Lotse“, der var kommet til, og fra hvilke Far-
 tøjer sendtes til „Glenten“.
 Trawlerne opfordredes til at staa Syd over ud af Spærringen.
- Kl. 2255 afsendtes Telegram (Kode) til Flaaderadio, Slipshavn og „Ingolf“:
 „Bugserdamper, Handelsflag, Besætning afleveret i tysk Trawler, Pilk udlagt i Nærheden, Skib
 sunket efter Kollision i Rende X 2255“.
- Kl. 2335 afsendtes Telegram til Slipshavn og „Ingolf“:
 „Er paa Post igen“.
 Da Trawlerne var trukket ud af Spærringen efter langvarig Fartøjshejsning, sig-
 naleredes
- Kl. 0025 til „Ingolf“: „Høgen“ bedes afløse mig omgaaende“.
 Af „Glenten“s Rapport anføres følgende:
 „ansaa det nemlig for værende vigtigt, at Søværnskommandoen blev underrettet om,
 at der i de Skibe, der havde bevæget sig nordpaa, var Landgangstroppe, og fandt
 det ikke rigtigt at afgive denne Melding pr. Radio paa Grund af de Restriktioner med Hensyn
 til Brug af Radio til Meldinger — selv i Kode — om fremmede Skibes Passage m. v.“
- Kl. 0035 „Høgen“ afgik til sydlige Patrouille efter Ordre fra „Ingolf“.
- Kl. 0050 „Glenten“ og „Høgen“ passerede hinanden i Gennemsejlingen.
- Kl. 0055 „Høgen“ modtog følgende Meddelelse fra „Glenten“: „Jeg skal op for at afgive Rapport. Der
 er ikke noget at bemærke“.
 Det bemærkes, at foranstaaende Telegrafkorrespondance i Hovedsagen blev „Høgen“
 og „Lossen“ bekendt gennem Aflytning.
- Kl. 0115 „Glenten“ fortøjede i „Ingolf“ og foreslog ved Konference Afgang for Rapport til Marine-
 stationen Slipshavn om, at omhandlede Skibe ansaas for bestemt til at skulle udføre Land-
 gangsføretagende.
 „Glenten“ fik Ordre til Afgang til Spodsbjerg for at telefonere Meldingen til Slipshavn.
 Af „Ingolf“s Rapport anføres:
 „Samtidig var der Lejlighed til at meddele om „Schleswig-Holstein“s Passage, hvorom
 der i Henhold til det af Søværnskommandoen givne Forbud mod Telegrafering om Skibe
 ikke var givet Indberetning. Det var uvist, om Søværnskommandoen var underrettet om denne
 Styrke, hvis Passage af Kjels Nor ikke var sket ved Dagslys“.
- Kl. 0133 „Glenten“ afgik og fortøjede
- Kl. 0210 ved Spodsbjerg Bro.
- Kl. 0230—48. Efterfølgende Rapport afgaves af Chefen for „Glenten“ til Stabschefen, Slipshavn:
 „1 Serie Skibe kom op Syd fra i Aften, Førerskib af Schleswig-Holstein Klassen efter-
 fulgt af en T-baad antagelig af Wolf-Klassen og en M-baad. I Serien var bl. a. 6 armerede
 Trawlere. Ved 2120-Tiden hørtes fra „Glenten“, der laa i sydlige Fortøjningsbøje en Kollis-
 sion, og at et Skib bevægede sig rask vestefter, „Glenten“ kastede los og stod efter Skibet,
 der var en stor Bugserbaad og var sunket med Agterenden, da „Glenten“ naaede den. I
 Stævnen befandt sig en Del Mennesker, af hvilke „Glenten“ reddede 32, hvoraf Halvdelen
 civile, Halvdelen militære. Sidstnævnte var Marinetropper udstyret med Gevær og Staal-
 hjelme; de af „Glenten“ bjergede blev straks sat om Bord i en Trawler. Pladsen for Vraget
 nogenlunde afmærket af Pilk ca. 100 m Vest for Pladsen. 22 m Vand.
 Har Grund til at tro, at alle de Skibe, der er passeret „contains an expeditional force
 of naval troops.“
 Blandt Skibene i alt 30 Trawlere, der alle var haardt lastede formentlig med de om-
 talte „troops“, de manøvreredes ikke med Rutine. 6 af dem var i Eftermiddag i Dagslys ved
 at løbe en af vore S-baade, der var i Færd med Minestrygning, ned.

„Glenten“ lod sig afløse paa sydlig Patrouille, gik op til „Ingolf“ for Konference med Chefen, derefter til Spodsbjerg for at telefonere, da Telefonen ikke ugenert, anvendtes Engelsk. De af „Glenten“ bjergede anede ikke, hvor i Verden de var og blev meget forbavsede over at høre, at det var Store-Bælt. De duftede af Spiritus, saa alt andet end glade ud og havde været indespærrede i 4 Dage forud for dette.“

- Kl. 0315 Telefonmeddelelse fra Slipshavn til Chefen for „Glenten“, der ventede ved den benyttede private Telefon i Spodsbjerg,
at der ikke var noget at bemærke i Anledning af Rapporten, som vilde blive viderebefordret til Søværnskommandoen, og
at „Glenten“ skulde gaa tilbage til sin Post.
- Kl. 0337 „Glenten“ afgik Syd paa til „Ingolf“.
- Kl. 0345 paabegyndtes Marinestationen Slipshavns telefoniske Videremelding til Søværnskommandoen af „Glenten“s Rapport fra Telefon i Spodsbjerg (se Kl. 0230—48, jfr. Kl. 0315).
- Kl. 0400 afsluttedes ovennævnte Samtale mellem Slipshavn og Søværnskommandoen.

Kl. 0300 havde „Ingolf“ imidlertid observeret, at en tysk armeret Handelsdamper, der havde ligget N. for Spærringen, lettede og med blændede Lanterner stod ind under Land mellem Langeland og „Ingolf“, hvis Plads var ca. 1 Sømil N. for Spærringens nordlige Gennemsejlingsafmærkning. Samtidig observeredes en Del armerede Trawlere, der placerede sig rundt om „Ingolf“.

Ovennævnte Handelsdamper observeredes af „Glenten“, der belyste den og konstaterede, at den var identisk med et af de Skibe, som den 8. April havde ledsaget nogle Räumboote nordover.

Damperen prajedes om, at den ikke kunde fortsætte paa den Kurs af Hensyn til spærret Omraade, hvortil svaredes, at den vilde ankre.

- Kl. 0330—35 „Høgen“ observerede, at 1 tysk Minesøger og 8 armerede Trawlere (evt. Minesøgningskuttere) stod N. paa gennem Sejlrenden i Spærringen.
- Kl. ca. 0330 var følgende tyske Enheder placeret omkring „Ingolf“:

i W. 1 armeret Handelsdamper,
i SW. 3 armerede Trawlere,
i E. 3 — — —
i N. 1 armeret Handelsskib og 1 Minestryger.

Af „Ingolf“s Rapport anføres følgende til Forstaaelse af Chefens Vurdering af Forholdene: „..... vurderede Situationen mørkt og besluttede i al Stilhed at gøre Skibet klar til Kamp. Besætningen blev purret ud og Klartskibsarbejderne udført, Dampen blev sat op, og der blev gjort klar til at hive hjem.

Besætningen, der forstod Situationen, viste en mønsterværdig Optræden og var klar til alt“.

C. Begivenheder i Store-Bælt og Lille-Bælt fra 0400 den 9. April indtil Kl. ca. 1400.

1. Marinestationen Slipshavn og Nyborg.

- Kl. 0410 Kystudkigsstation Knudshoved observerede 2 T-Baade for Indgaaende til Nyborg, hvilket meddeltes til Slipshavn (modtaget af Stationen i fejlagtig Form Kl. ca. 0425).
- Kl. ca. 0420 Fra „Ørnen“ (fortøjet Nyborg Havn, Dampfarsel 1 Time, Landlov givet, klar til Ombordkaldelse af ilandværende) observerede Skildvagten (tillige Udkig) blændede Skibe for Indgaaende. Vagtchefen varskoedes.

Skibene, der viste sig at være 1 tysk T-Baad og 2 Minestrygere, løb med stor Fart op langs Kajen agten for „Ørnen“. Inden Fortøjning sprang 36 Mand, bevæbnet med Maskinskyts, Karabiner og Haandgranater om Bord i „Ørnen“, besatte alle Opgange til Dækket og anbragte Maskinskyts til Bestrygning langskibs saa hurtigt, at Udpurring ikke var foretaget, da Besættelsen var etableret.

Chefen for „Ørnen“ afgav en hastig Melding pr. Telefon til Slipshavn om Anløb af 3 tyske Minestrygere.

Paa Stationens Forespørgsel om Skibene var armerede og havde militær Besætning, svaredes: „Skal undersøge det“.

Kort efter oplyste Chefen, at „Ørnen“ var besat af tysk Besætning.

Umiddelbart efter Besættelsen kom en tysk Kaptajnløjtnant om Bord i „Ørnen“ og meddelte, at tyske Søstridskræfter i dette Øjeblik løb ind i alle vigtigere danske Havne, at den tyske Hær havde overskredet Grænsen, og at der var indledet Forhandlinger mellem den danske og den tyske Regering. Han anmodede derpaa paa en høflig, men bestemt Maade om, at 1) Ammunition og Haandvaaben blev bragt under Laas og Nøglen opbevaret hos Chefen, 2) Antennen nedfiredes samt 3) en eller anden Maskindel fjernedes for at umuliggøre Baadens Afsejling.

Et Forsøg paa at komme i Telefonforbindelse med Marinestationen Slipshavn mislykkedes, idet det var umuligt at komme i Forbindelse med Telefoncentralen, der paa dette Tidspunkt ligeledes var blevet besat.

Under den forhaandenværende Situation saas ingen anden Udvej end at gaa ind paa Henstillingen, hvorefter den tyske Besættelses-Afdeling blev trukket i Land efterladende 2 Skildvagter paa Kajen.

Den givne Anmodning var udført Kl. ca. 0530.

Samtidig tilintetgjordes alle fortrolige Sager ved Brænding i Fyret. Kl. 0530 ankom en tysk Maskinmester med 4 Mand for, i Samraad med Torpedobaadens Maskinmestre, at fjerne en Maskindel fra Hovedmaskineriet. Resultatet blev, at Dækslerne over Manøvreventilerne fjernedes og anbragtes paa Kajen under militær Bevogtning.

Kl. ca. 0420 paabegyndtes Melding fra Slipshavn til Søværnskommandoen om „Ørnen“s Besættelse.

Kl. 0425 Kystudkigsstation Middelfart meddelte Slipshavn, at der laa en Del tyske Krigsskibe, og at de satte Tropper i Land.

Kl. 0428 Jernbanemand fra Nyborg meddelte Slipshavn, at der var gaaet en armeret Trawler ind i Færgelejet i Korsør, at der laa Troppetransportskibe udenfor Korsør, og at Jernbanestationen var besat.

Kl. 0430 afsluttedes Melding fra Slipshavn til Søværnskommandoen om „Ørnen“s Besættelse samt om forannævnte Tildragelser i Middelfart og Korsør.

Det bemærkes, at Telefonforbindelsen til København (Søværnskommandoen) paa dette Tidspunkt blev afbrudt. Marinestationen tilintetgjorde herefter alle fortrolige Sager.

Kl. ca. 0500 observeredes fra Slipshavn „Schleswig-Holstein“ S. for Sprogø samt stort Antal Bombeluftfartøjer over Stationen og Nyborg.

Kl. 0515 førtes fra Slipshavn Radiotelefonsamtale med „Hvidbjørnen“, der udbad sig Ordre. Marinestationen gav følgende Ordre: „Afgaa Faaborg. Ikke forsinke Dem med Søminestationerne. Tag R 3 og L-Baade med. Alt er besat her Nyborg Korsør Store-Bælt.“

Kl. 0543 modtoges telegrafisk Ordre fra Søværnskommandoen: „Armér Spærring x 0538“.

Kl. 0549 afsendtes Telegram til Søværnskommandoen:
„Telefonforbindelse afbrudt x 0550“.

Kl. 0641 modtoges telegrafisk Ordre fra Søværnskommandoen (alle Radiostationer):
„Efter Regeringens Ordre Sikringstjeneste 1 ikke skyde x 0626“.

Kl. 0646 modtoges telegrafisk Ordre fra Søværnskommandoen:
„Desarmér. x 0635“.

Kl. 0648 opsnappedes telegrafisk Ordre fra Søværnskommandoen til „Ingolf“:
„Afgaa til Nyborg x 0630“.

2. Store-Bælt.

Kl. 0405 observerede „Høgen“ tysk Damper samt 2 Trawlere staa Nord paa ca. 1,5 Sml. af Langelands Kyst, hvorefter „Høgen“ pr. Signal afgav Ordren „Kurs Øst“. Signalet besvaredes ikke, men Skibet mindskede og signalerede:

Kl. 0410 „Jeg sender Baad“ og „De bedes holde Dem i Nærheden“.

Kl. 0415 „Høgen“ stod over mod Skibet „Sperrbrecher Nr. 12“, der

Kl. 0420 prajede: „Fartøj bliver sendt med Parlamentær“, hvorefter „Høgen“ gjorde „Klart Skib“ og

Kl. 0421 forsøgte Opkald af „Ingolf“ med Projektør m. v.

Kl. 0425—30 „Glenten“ fortøjede agter i „Ingolf“, hvortil tysk Motorbaad fra armeret Damper netop var ankommet med Korvettenkapitän Körner og Adjutant Leutnant Salewski i Tjenesteuniform som Udsendinge for Admiral Stohwasser.

Overfor Chefen for „Ingolf“ fremsattes en Anmodning fra den tyske øverstkommanderende, baseret paa Meddelelse om den Kendsgerning, at den tyske Værnemagt for at beskytte Danmark mod Angreb fra engelsk Side var i Færd med at besætte de vigtigste danske Havne, herunder København og Nyborg.

Anmodningen, der paastodes samtidig at blive forelagt den danske Marinekommando i København, gik ud paa følgende:

1. Minespæringerne overgives Tyskland.
2. Angivelse af Betjeningsstationerne for Spæringerne.
3. Øjeblikkelig Desarmering af Spæringerne.
4. Tilbagetrækning af Spæringernes Bevogtning, det vil sige alle Orlogsfartøjer, hvorimod Fyrskibe og Lodskuttere bliver.
5. Orlogsfartøjerne gaar til Nyborg og forbliver der.
6. Kanoner, Torpedorør o. s. v. aflades, Ammunition og Haandvaaben anbringes i Ammunitionskamrene, holdes under Lukke af Chefen, Bemanding af Skyts forbydes.
7. I Havn afrigges Maskiner og Radioanlæg, saaledes at de ikke foreløbig kan anvendes.

Chefen for „Ingolf“, der skønnede, at foranstaaende Meddelelse havde indre Sandsynlighed for at være rigtig, gjorde opmærksom paa, at *Opfyldelse af de tyske Ønsker var udenfor hans Beføjelser og udbad sig Tid til at indhente foresats Ordre*, til hvilket der indrømmedes 1½ Time. Nyt Møde aftaltes til Kl. 0600.

Kl. 0455 afsendte „Ingolf“ Telegram (Kode) til Flaaderadio og Slipshavn:

„Anmoder om Forholdsordre X 0455“, idet Chefen for „Ingolf“ forudsatte, at saavel Søværnskommandoen som Marinestationen Slipshavn var bekendt med det Grundlag paa hvilket Styrken i Store-Bælt skulde træffe sine Beslutninger.

Det bemærkes, at Situationen, som den forelaa for Chefen for „Ingolf“, for saa vidt maatte anses for klar, nemlig i Henseende til hvad der var i Færd med at ske fra tysk Side, men det bør paa den anden Side bemærkes, at Situationen af Chefen for „Ingolf“ maatte betragtes som uklar med Hensyn til, hvad der militært skulde foretages af dansk Bevogtningsstyrke.

Det kan formentlig siges, at der for Chefen for „Ingolf“ forelaa et i Søværnskommando-Ordre og Stationsordre uforudset Tilfælde, idet han ikke stod *umiddelbart* overfor direkte Angreb paa dansk Krigsskib og militært Luftfartøj eller paa dansk Landomraade samt Landsætning paa dansk Grund af væbnede Styrker, for hvilken *Neutralitetskrænkelse* Søværnskommando-Ordre Nr. 2, Pkt. 3. a fastsætter følgende Rettesnor for Optræden:

„Saadan Handling skal, naar fjendtlig Hensigt er utvivlsom, uden nærmere Ordre imødegaas med alle til Raadighed staaende Midler — dog under fornøden Hensyntagen til foreliggende Omstændigheder“.

Chefen for „Ingolf“ valgte — formentlig fuldt ud rigtigt — i Overensstemmelse med Søværnskommando-Ordre Nr. 1, Pkt. 3 at søge Forholdsordre indhentet samt at forberede sig paa Kamp — herunder bl. a. at samle Enhederne af den under hans Ledelse værende Styrke (se senere).

For „Høgen“s Vedkommende udviklede Forholdene sig saaledes:

Kl. 0425 en tysk Officer ankom fra „Sperrbrecher Nr. 12“ og meddelte:

„Den tyske Værnemagt overskrider den danske Grænse Kl. 0515 (antagelig tysk Tid). Chefen for den tyske Værnemagt opfordrer Dem til at afgaa til Nakskov og der modtage nærmere Ordre fra den danske Regering“, hvilket Chefen for „Høgen“ besvarede med „Spærningen kan ikke forlades uden Stationskommandanten for Spærningens Tilladelse“.

Chefen for „Høgen“ og den tyske Udsending udvekslede Bemærkninger om mulig Anløb af Havn, og fra tysk Side udtaltes sluttelig, at Korsør godt kunde anløbes.

Efter tysk Udsendingens Returnering til „Sperrbrecher Nr. 12“ prajedes imidlertid fra dette Skib

Kl. 0432 til „Høgen“: „Afgaa til Nakskov“.

Kl. 0435 afsendtes Telegram (Radioekspresstegn) fra „Høgen“ til Flaaderadio:

„Den tyske Værnemagt opfordrer Anløb af Nakskov, da dansk Grænse forceres. Anmoder om Forholdsordre. X 0435“.

Kl. 0450 „Høgen“ signalerede via „Glenten“ til „Ingolf“:

„Tysk Parlamentær beordret „Høgen“ til Nakskov,“ hvilket

- Kl. 0503 besvaredes pr. Signal: „Forholdsordre bliver indhentet. Afvent“.
- Kl. 0453 var ovennævnte Telegram X 0435 modtaget af Flaaderadio (opsnappet af „Ingolf“, og „Lossen“)
- Kl. 0455 „Ingolf“ beordrede pr. Signal „Lossen“, Ministrygergruppen og P-Baadene til Letning og Konference angaaende Situationen.
- Kl. 0515 aflyttedes i „Ingolf“ Radio-Telefonsamtale mellem Slipshavn og „Hvidbjørnen“ om Ordre for Afgang til Faaborg.
- Kl. 0530 Radio-Telefonsamtale mellem Chefen for „Ingolf“ og Chefen for Marinestationen Slipshavn med gensidig Underretning om Situationen, hvorved Chefen for „Ingolf“ blev bekendt bl. a. med stedfunden tysk Besættelse af Nyborg, Korsør og Middelfart.
- Kl. 0530 „Høgen“ fortøjede ved „Ingolf“.
- Kl. 0530 „Lossen“, der Kl. 0445, efter Dechifrering af opsnappet Telegram X 0435 fra „Høgen“ om tysk Overskridelse af Grænsen, havde gjort „Klart Skib“, klar til Letning og Forcering, modtog Ordre om Samling fra „Ingolf“.
- Kl. 0537—45. Ministrygergruppen modtog Ordre om Samling ved „Ingolf“.
- Kl. 0555 afsendtes følgende Telegram fra „Ingolf“ til Slipshavn:
 „Skal tysk Anmodning efterkommes X 0555“.
 Paa dette Tidspunkt var det tyske Fartøj som aftalt atter paa Vej til „Ingolf“.
- Kl. 0545 Chefen for „Ingolf“, der ved Prajning fra „Høgen“ tillige var blevet bekendt med følgende telegrafiske Ordre til denne Baad fra Søværnskommandoen:
 „Gaa ind i Havnen Nakskov X 0530“,
 nærede herefter for saa vidt ikke Tvivl om, at han fra Søværnskommandoen *wilde* faa Ordre til at efterkomme den tyske Anmodning. Men da han maatte lægge megen Vægt paa, at „Ingolf“'s Handlinger — ogsaa af Hensyn til Værdigheden — udelukkende var bestemt af en *modtagen* Ordre fra Søværnskommandoen, meddeltes det
- Kl. 0600 til den tyske Officer, at „Ingolf“ endnu ikke havde modtaget fornøden Forholdsordre.
 Ved Forhandling med den tyske Officer, der gav Udtryk for sin Forstaaelse af „Ingolf“'s Situation og Chefens Ansvar, opnaaedes nu Enighed om, at Afgørelsen udskødes, og at „Ingolf“ skulde hejse Signal for Fartøj, naar Svar kunde afgives. Den tyske Officer tilføjede dog, at Begivenhedernes Udvikling ikke mere var til at standse, og at den fra tysk Side iværksatte Aktion uimodstaaeligt vilde rulle videre, og at Magt vilde blive imødegaaet med Magt.
 Det tilføjedes, at klart Svar ønskedes om, at Spærringen snarest blev desarmeret, hvorfor følgende Telegram afsendtes til Flaaderadio og Slipshavn:
- Kl. 0615 „Tysk Anmodning desarmere Spærring og ønsker Svar X 0615“.
- Kl. 0600 afgik „Høgen“ til Nakskov.
- Kl. 0635 modtoges Ordre fra Søværnskommandoen „Desarmér“ (Slipshavn og „Ingolf“).
- Kl. 0635 Ordre fra Søværnskommandoen til alle Skibe Blindtelegram — Radioexpressignal:
 „Efter Regeringens Ordre Sikringsstyrke 1, ikke skyde, Materiellet ikke ødelægges X 0635“.
- Kl. 0648 telegrafisk Ordre fra Søværnskommandoen til „Ingolf“: „Afgaa Nyborg X 0630“.
- Kl. 0655 hejstes Signal fra „Ingolf“ om Fartøj fra tysk Skib, hvorefter det meddeltes til den tyske Udsending, at Søværnskommandoens Ordre nu forelaa for den danske Styrkes Tilbagetrækning, Afgang til Nyborg samt til Desarmering af Spærringen.
- Kl. 0710 „Høgen“ fortøjede Nakskov.
- Kl. 0914 „Glenten“ fortøjede Slipshavn.
- Kl. 0920 „Søridderen“ fortøjede Slipshavn.
- Kl. 0930 „Støren“ fortøjede Slipshavn.
- Kl. 0935 „Søløven“ fortøjede Slipshavn.
- Kl. 1045 „Ingolf“ fortøjede Nyborg.
- Kl. 1415 „Lossen“ fortøjede Slipshavn.

3. Lille Bælt.

- Kl. ca. 0445 „Nordkaperen“ observerede 1 Ledsageskib og 3 Räumboote for nordgaaende gennem Spærringen, hvorefter Baaden
- Kl. 0455 kastede los, stod over mod „Hvidbjørnen“, hvor der
- Kl. 0500 fortøjedes.
- Kl. ca. 0500 „Hvidbjørnen“ observerede „Weser“ og 3 Räumboote for nordgaaende gennem Spærringen samt Syd for Spærringen 1 Linieskib af Schleswig-Holstein-Klassen (formentlig „Schlesien“) og 1 Moderskib.
- Kl. 0500 1 Räumboot fortøjede paa Siden af „Hvidbjørnen“. 2 tyske Officerer kom om Bord og meddelte, at de havde Ordre til at overtage Spærringen med Søminestationen, og at de danske Skibe i saa Tilfælde skulde forholde sig som anført i en Formular, der overrakte Chefen. „Hvidbjørnen“ skulde afgaa til Sønderborg (eventuelt Aabenraa).
Da Chefen for „Hvidbjørnen“ udtalte, at han ønskede at give Kommandostationen Meddelelse herom, blev der intet indvendt fra tysk Side.
Det bemærkes, at omhandlede Formular havde samme Affattelse som tidligere nævnt under Omtalen af Begivenheder ved Besættelsen af København.
- Kl. 0515 Radio-Telefonsamtale mellem „Hvidbjørnen“ og Slipshavn, efter hvilken „Hvidbjørnen“ fik Ordre til at følge den givne Henstilling, samt at Styrken skulde afgaa til Faaborg, hvilket meddeltes den tyske Repræsentant.
- Kl. 0630 „Nordkaperen“ fortøjede Faaborg.
- Kl. 1000 „Hvidbjørnen“ fortøjede Faaborg.
- Kl. 1035 „Kvintus“ fortøjede Faaborg.

Frederikshavn.

Paa Frederikshavn Red laa den 8. April Aften Artilleriskibet „Peder Skram“, i Frederikshavn Torpedobaadene „Hvalen“ (Tjeneste) og „Laxen“, medens Torpedobaaden „Dragen“ holdt Patrouille i Nærheden af Skagens Rev Fyrskib. I Frederikshavn befandt sig endvidere 2 Rekognosceringsluftfartøjer.

Kl. 1900 den 8. havde en fra Storebælt opkommet Styrke, bestaaende af formentlig „Gneisenau“, „Lützow“ og „Emden“ samt 3 Jagere passeret Skagen for W.-gaaende; endvidere var en Del tyske Luftfartøjer observeret baade for N. og S.-gaaende.

Den 9. April Kl. 0445 modtog „Hvalen“ i Frederikshavn telefonisk Meddelelse fra Distriktschefen Skagen i om, at Tyskerne havde overskredet Grænsen ved Krusaa; dette meddeltes straks til „Laxen“, og efter at Meddelelse var blevet bekræftet ved Telefonsamtale med Søværnskommandoen, signaleredes den til „Peder Skram“.

Kl. 0530 modtoges i „Laxen“ fra Søværnskommandoen Ordre til at etablere Sikringstjeneste 3, ikke skyde før nærmere Ordre; denne Ordre videresendtes til „Hvalen“ og „Peder Skram“.

Kl. 0635—0640 modtog Styrkens Enheder fra Flaaderadio med Radioekspresignal: „Efter Regerings Ordre Sikringstjeneste 1, ikke skyde“.

I Løbet af Formiddagen den 9. samledes Frederikshavnsstyrken paa Frederikshavns Red, hvorfra den om Aftenen indgik til Frederikshavn.

Kl. 0640 kredsede nogle tyske Bombe-Luftfartøjer i lav Højde over Frederikshavn, hvor de nedkastede Flyveblade med Opraab fra General Kaupisch. Herefter foretog tyske Luftfartøjsformationer til Stadighed Resten af Dagen talrige Passager af Frederikshavn og Omegn, hovedsagelig i N.-lig Retning.

Det bemærkes, at intet tysk Flaademateriel anløb Frederikshavn i Løbet af den 9. April.

Aarhus.

1. Undervandsbaadsgruppe bestaaende af Undervandsbaadene „Havmanden“, „Havfruen“ og „Havkalen“ befandt sig den 8. April i Aarhus ved Værkstedsskibet „Henrik Gerner“ (Logiskib).

Den 9. Kl. 0620 etableredes efter modtagen Ordre fra Søværnskommandoen Sikringstjeneste 3, idet der blev givet Ordre til ikke at skyde før efter nærmere Ordre.

Kl. 0635 begyndte stærk tysk Luftvirksomhed over Byen; indtil ca. Kl. 0800 passerede ca. 200 tyske Bombeluftfartøjer Aarhus, fortrinsvis paa nordlige Kurser.

Kl. 0645 etableredes Sikringstjeneste 1, idet man da havde modtaget Søværnskommandoens Direktiv vedrørende Optræden m. v.

Først Kl. 1750 ankom tyske Orlogsfartøjer til Havnen.

Helsingør.

Fra Opmaalingsskibet „Freja“, der med reduceret Besætning laa i Helsingør Havn som Logiskib for Undervandsbaade, er Rapport ikke indkommet, da nævnte Skib den 9. April Kl. ca. 1300 afgik med Dele af 11. Bataillons 4. Kompagni til Helsingborg, hvor Skib og Besætning blev interneret.

Luftmarinestationen Avnø.

Ved Luftmarinestationen var den 8. April nedenstaaende Luftjagere stationeret:

L B V	170
—	171
—	173
—	174
—	175
—	177
—	180
—	181;

herudover var et Antal Skole- og Tenderluftfartøjer underbragt ved Luftmarinestationen.

Kl. 1800 den 8. fortsattes Eftersyn af ikke-flyveklare Jagerluftfartøjer, saaledes at samtlige Jagerluftfartøjer

Kl. 2200 var flyveklare.

Kl. 0515 den 9. observerede Skildvagten ved Kasernen fremmede Luftfartøjer E. for Stationen og alarmerede Stationen; der observeredes yderligere 3 Skibe stilleliggende i Storstrømmen i Pejling SE.

Kl. 0520 afgaves Melding om det observerede til Søværnskommandoen, idet der endvidere anmodedes om Forholdsordre. Fra Søværnskommandoen meddeltes, at der var tysk Landgang forskellige Steder paa Sjælland og paa Falster.

Kl. 0530 modtoges fra Flyvevæsenet Ordre til at etablere Sikringstjeneste 3, hvorefter alle Luftfartøjer fyldtes op med Ammunition; da tyske Luftfartøjer til Stadighed overfløj Stationen forblev Luftfartøjerne i Hangarerne, der holdtes lukkede; der gjordes klar til Tilinttgørelse af fortrolige Sager.

Kl. 0645 modtoges fra Flyvevæsenet Ordre til at etablere Sikringstjeneste 1, til at der ikke maatte gøres nogen Modstand samt til at intet maatte ødelægges.

Derefter observeredes tysk Luftvirksomhed, medens der intet saas til tyske Besættelsestropper; i øvrigt indtraf ingen væsentlige Begivenheder.

Først den 10. April Eftermiddag ankom en tysk Officer til Stationen; han meddelte, at han havde Ordre til at forblive paa Stationen.

Sømilitære Distrikter.

A. Distrikt Nordlige Jylland.

Den 8. April Kl. 1800 var alle de under Distriktet henhørende Mineeftersøgningsfartøjer i Havn.

Kl. ca. 1900 havde den fra Storebælt kommende tyske Flaadestyrke (2 Panserskibe, 1 Krydser og 3 Jagere) rundet Skagen i ca. 12 Sømils Afstand og staaet W.-paa.

Den 9. April Kl. 0440 modtog Distriktschefen fra Telegrafstationen i Skagen Meddelelse om, at der til Generalkommandoen var sendt Telegram om, at tyske Tropper havde overskredet Grænsen ved Krusaa Kl. 0430.

Meddelelsen blev Kl. 0445 videregivet til Styrken i Frederikshavn samt til det i Frederikshavn værende Detachment af Hæren, ligesom Meddelelsen via Skagen Signalstation befordredes til den ved Skagens Rev patrouillerende Torpedobaad.

Kl. 0715 nedkastede tyske Luftfartøjer Flyveblade i Skagen.

Distriktschefen holdt de indenfor hans Omraade værende Styrker af Søværn og Hær m. v. underrettet om Forholdene.

B. Distrikt Jyllands Vestkyst.

Den 8. April Kl. 1800 laa Inspektionsskibet „Beskytteren“ i Esbjerg Havn.

Mellem Kl. 1800—2400 observeredes livlig Luftvirksomhed langs Jyllands Vestkyst i N- og S-gaaende Retning; heri fandtes dog intet bemærkelsesværdigt.

Den 9. April Kl. 0520 observeredes fra „Beskytteren“ fremmede Luftfartøjer kommende Syd fra ind over Esbjerg By; en halv Snæs Jagermaskiner fløj rundt om Luftværnsbatteriet ved Sædenstrand og dykkede mod dette til Stadighed, dog uden at skyde.

Fra „Beskytteren“ afgaves 4 Varselskud, og da de tyske Luftfartøjer stadig foretog Overflyvning og herunder ogsaa Dykning mod Skibet, gav Chefen Ordre til at skyde med *skarpt* i Overensstemmelse med Forholdsordre i *Søværnskommando-Ordre Nr. 2*.

Med Skibets A-L Skyts (2 Stk. 20 mm R.K. og 2 Stk. 8 mm R.G.) blev der i de næste 45 Minutter skudt med skarpt mod Luftfartøjerne, naar disse var indenfor Skudvidde; Beskydningen blev ikke besvaret fra Luftfartøjerne.

Kl. ca. 0615 saas henved 30 Luftfartøjer over Esbjerg, og Chefen for „Beskytteren“ gav nu Ordre til at indstille Beskydningen for at undgaa en mulig Bombenedkastning over Esbjerg By.

Det bemærkes, at det mellem Kl. 0525—0710 forgæves var forsøgt at faa Telefonforbindelse med Søværnskommandoen.

Kl. 0640 modtoges Meddelelse om, at et tysk Pansertog var paa Vej mod Esbjerg, samt at tyske motoriserede Afdelinger var paa Vej, muligvis i Ribe nu.

Kl. 0730 modtoges Søværnskommandoens Direktiv: „Landet besat, Sikringstjeneste 1; der maa ikke skydes eller ødelægges noget Materiel undtagen hemmelige Papirer i paakommende Tilfælde. Det skal meddeles, hvis der ankommer Tropper“.

Kl. ca. 0945 indkom til Esbjerg Havn 15 tyske Torpedofartøjer; Chefen for „Beskytteren“ havde en Samtale med Chefen for den tyske Flaadestyrke.

Kl. 1058 modtoges følgende Direktiv fra Søværnskommandoen: „Sikringstjeneste 1, der maa ikke skydes; saafremt eventuel Besættelse skal der efter Kongens og Regeringens Ordre ikke ydes Modstand: Der skal indledes velvilligt Samarbejde.“

C. Distrikt Bornholm.

Udover at Kystudkigsstationerne er blevet beordret til at iværksætte befalede Foranstaltninger med Hensyn til fortrolige Sager, er intet af Betydning foretaget eller observeret i Tiden fra 8. April Kl. 1800 til den 9. Kl. 0800.

D. Det sømilitære Afsnit Grønsund.

Den 8. April Aften: Intet at bemærke.

Den 9. April Kl. 0503 observeredes 9 tyske Bombeluftfartøjer passerende Grønsund i W.-lig Retning flyvende i lav Højde og tæt Formation.

Kl. 0505 etableredes „Klart Skib“.

Kl. 0510 meldtes til Søværnskommandoen om Luftfartøjernes Passage, og der spurgtes, om der maatte skydes ved Gentagelse; Forespørgslen blev besvaret: »Nej, forhold afventende. Situationen alvorlig«.

I Tiden herefter passerede et betydeligt Antal tyske Luftfartøjer over Batteriet, hvor Besætningen for ikke at provokere Angreb var anbragt i Ildlæ.

Kl. 0740 modtoges Søværnskommandoens Direktiv: „Sikringstjeneste 1. Efter Regeringens Ordre ingen Skydning, Materiellet maa ikke ødelægges“ og

Kl. 0930: „Ved eventuel Besættelse skal efter Kongens og Regeringens Ordre ikke ydes Modstand. Direktiv: Indstilling paa velvilligt Samarbejde“.

Besættelsen af a) Masnedøfort, b) Gjedser, c) Middelfart, d) Korsør.

a) Masnedøfort.

Fortet henlaa ubelagt og under Tilsyn af 1 Fortmester og 2 Værnepligtige.

Den 9. April Kl. ca. 0500 blev Fortmesteren vækket ved stærk Motorlarm, og da Fortmesteren stod op for nærmere at undersøge Aarsagen, observerede han over Fortet et stort Antal Luftfartøjer i lav Højde.

Fra Luftfartøjerne udkastedes et stort Antal hvide Flager, som man først antog for Løbesedler, men dog ret hurtigt blev klar over var Faldskærmstroppe.

Fortmesteren telefonerede straks til 5. Regiment i Vordingborg samt derefter til Søværnskommandoen og Kystdefensionen.

Umiddelbart efter at Meldingerne var blevet afgivet, blev Fortmesteren og de værnepligtige taget i Forvaring af den tyske Besættelsesstyrke og holdtes indtil ca. Kl. 0800 under Bevogtning i Fortets Barak.

Vedrørende Faldskærmstroppernes Landsætning kan det oplyses, at denne foregik med overordentlig Præcision, idet Personellet først blev landsat og straks efter alt Materiel. Materiellet, der bl. a. omfattede Cykler, Maskinskyts, Ammunition, Økser og andet Værktøj, var anbragt i lange, torpedoformede Rør, der blev kastet med Faldskærm.

b) Gjedser.

Kl. 2355 den 8. April konstaterede *Kystudkigsstationen Gjedser* der skulde afgive Melding til Søværnskommandoen om Observation af et ukendt Luftfartøj, at *Telefonforbindelsen til Gjedser var afbrudt*.

Kl. ca. 0430 den 9. April observeredes en Kreaturdamper for indgaaende i Gjedser Havn.

Kl. 0515 observeredes en tysk Hjælpeminesøger for udgaaende af Gjedser Havn. Det bemærkes, at forannævnte Observation 0430, der foretoges, medens det endnu var mørkt, formentlig har været det senere observerede tyske Krigsfartøj. Ogsaa ved Afgivelse af denne Melding konstateredes, at Telefonledningen var afbrudt, hvorfor et Bud sendtes til Gjedser for Afsendelse af Telegram og Opklaring af Sagen.

Kl. ca. 0630 kom vildfarende tysk Militær til Fyret, der oplyste, at Gjedser var i tyske Hænder. Da Budet kom tilbage og bekræftede dette, paabegyndtes ved Fyret Ødelæggelse af fortrolige Sager.

c) Middelfart.

Kl. 0350 den 9. April observerede *Kystudkigsstationen Middelfart* følgende *nordfra* kommende tyske Skibe: 1 Transportskib, 3 ældre T-baade, 3 Transportskibe, 2 Bugserbaade og 2 Motorbaade.

Kl. 0420 fortøjede T-Baadene ved Ydermolen i Middelfarts gamle Havn, hvorefter Landsætning af Tropper fandt Sted. Tropper afgik bl. a. mod Lillebæltsbroen.

Kl. 0425 meldtes herom til Marinestationen Slipshavn.

Kl. 0445 meldtes Besættelsen til Søværnskommandoen, hvortil endvidere

Kl. 0530 afgaves følgende Melding:

„0400 7 à 8 Skibe *nordfra* Kl. 0430 lagde 3 til ved Middelfart Havn. Ældre T-Baade paa Rheden 3 Transportskibe à ca. 6000 ts. sætter Tropper i Land. Tropperne mod Lillebæltsbroen. Havnen besat. Brændt hemmelige Sager. 33 store tyske Flyvemaskiner for nordgaaende.“

d) Korsør.

Kl. 0400 den 9. April observerede *Kystudkigsstationen Halskov* 1 stor Damper uden Lanterner syd-gaaende W. for Stationen i ret stor Afstand.

Kl. 0410 observeredes den omhandlede Damper samt 4 mindre Dampere og 1 stor Damper med Lanterner for indgaaende til Korsør. De observerede Skibe antoges at være Minefartøjer.

Kl. 0424 Ovennævnte Observationer var meldt til Søværnskommandoen.

Kl. 0428 En Jernbanemand fra Nyborg meddelte pr. Telefon til Marinestationen Slipshavn, at der var gaaet en armeret Trawler ind i Færgelejet i Korsør, at der laa Troppetransportskibe uden for Korsør, og at Jernbanestationen var besat.

Kl. 0430 Slipshavn meddelte Søværnskommandoen foranstaaende Oplysning.

Ved Afgivelsen af nærværende Beretning ønsker Søværnskommandoen at fremhæve, at Søværnets Personel i den forløbne Tid har varetaget sin Gerning under overmaade krævende, vanskelige og ofte farefulde Forhold. — Enhver Opgave, som er blevet det tildelt, er varetaget med Pligttrøskab og Uforfærdethed, og enhver Ordre — selv den tungeste at følge — er blevet loyalt gennemført.

Rechnitzer.